

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

REGIONET Competitive

INTERREG V-A Ausztria-Magyarország Program

ATHU007 – REGIONET Competitive

**KKV-k nemzetközi versenyképességének erősítése térségi vállalkozói kezdeményezések
bilaterális rendszerén keresztül c. projekt**

Sopron és Térsége

(Soproni Járás)

**térségi vállalkozói kezdeményezés AT-HU kapcsolatait
megalapozó gazdaságfejlesztési stratégia**

Hagyományok - Innováció - Versenyképesség

az életminőség átfogó javításáért

2018. március

Tartalomjegyzék:

I.		
	Vezetői összefoglaló	6
1.1	Jövőkép	6
1.2	Átfogó, fő stratégiai célok	7
1.3	A stratégia-alkotás konkrét és általános célja	6
1.4	Kiinduló pontok, a gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása és megvalósítása során irányadó szempontok	9
1.5	Sopron és Térsége főbb adottságai, jellemzői	11
1.6	A gazdaságfejlesztési stratégia készítésének módszertana és tágabb összefüggései	12
II.		
	Térségi helyzetfeltárás, a releváns hazai gazdaságfejlesztési stratégiákkal, akciótervekkel, fejlesztési tervekkel fennálló szinergiák áttekintése	14
2.1	Térségi helyzetfeltárás, áttekintés a stratégia megalapozását illető kérdésekről, összefüggésekről	14
2.2	A gazdaságfejlesztési stratégia szempontjából releváns uniós és hazai jogszabályokkal, stratégiákkal, fejlesztési tervekkel való összefüggések	19
2.3	A térségre vonatkozó városi, település- és vidékfejlesztési stratégiák, programok	27

III.

Problémafeltárás, a térségi vállalkozások igényeinek áttekintése, gazdasági kilátásaik, kiaknázatlan gazdasági potenciálok, húzóágazatok	30
3.1 Problémafeltárás, a térségi vállalkozások igényeinek áttekintése	30
3.2 Beruházási infrastruktúra helyzete	34
3.3 Kutatás – Fejlesztés	35
3.4 Befektetői, vállalkozói környezet	36
3.5 Munkaerő piaci problémák, szakember utánpótlás, szakképzés	36
3.6 Turizmus, vendéglátás	37
3.7 Mezőgazdaság	38
3.8 A közösségi ellátásra, infrastruktúrára háruló többlet terhek	41
3.9 A térség vállalkozásainak gazdasági kilátásai	42
3.10 Jelenleg még kellően ki nem aknázott lehetőségek, térségi gazdasági potenciálok	44

IV.

Stratégiai fejlesztési javaslat, a térség határon átnyúló gazdaságfejlesztési súlypontjai	45
4.1 A stratégia időtávja	45
4.2 Sopron-Fertőtáj-Alpokalja – 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégiájának átfogó céljai	45

4.3 Az átfogó gazdaságfejlesztési célok megvalósítását szolgáló részcélok	50
Irodalomjegyzék	54
I. melléklet: német nyelvű vezetői összefoglaló	56

Copyright:

Jelen Gazdaságfejlesztési Stratégia a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben foglaltak szerint jogi védelem alatt áll.

A stratégia szerkezetének, módszertanának, és az abban foglaltak bármilyen felhasználása, idézése, megjelentetése csak az Interreg V-A Ausztria-Magyarország programban megvalósuló Regionet Competitive projekt (AT-HU 007) projekt-koordinátorának (PP3) előzetes írásos engedélyével lehetséges.

Jelen gazdaságfejlesztési stratégia első egyeztetési változata elkészültének időpontja: 2018. január 8., végleges változat: 2018. március 6.

Sopron és Térsége

(Sopron-Fertőd Kistérség/Soproni Járás)

Gazdaságfejlesztési Stratégiája

Sopron - Fertőtáj - Alpokalja - 2030

Hagyományok – Innováció – Versenyképesség
az életminőség átfogó javításáért

I.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Jövőkép, átfogó stratégiai célok

1.1 Jövőkép

Sopron és Térsége gazdaságfejlesztési stratégiájának **időtávját** a „Magyarország fejlesztése 2030” országgyűlési határozathoz igazodva **2030-ban** határoztuk meg azzal, hogy a stratégiai célok megvalósítását haladéktalanul meg kell kezdeni.

Sopron és Térsége (Sopron-Fertőd Kistérség/Soproni Járás – röviden: térség) **egy dinamikus és modern kistérség lesz** Közép-Európa szívében, mely a szomszédos magyar és osztrák térségekkel kölcsönösen előnyös együttműködésben **innovatív utakon jár a gazdaság, az oktatás, a tudományos kutatás és a társadalmi élet minden területén.**

Építve kimagasló természeti, történelmi, kulturális értékeire, a képzett munkaerőre és az átfogóan modernizálendő gazdaság szerkezetére hosszú távon biztosítja a stabil, kiszámítható életkörülményeket, folyamatosan javuló életszínvonalat és életminőséget az itt élőknek.

A hazai gazdaság mellett integrálódik a Centrop-e régió világgazdasági mértékben is jelentős gazdaságába, fejlődésében épít az ebből származó lehetőségekre és egyben sajátosságaival, adottságaival, magasan képzett és kreatív humán kapacitásaival hozzájárul annak hosszú távú kiszámítható és sikeres működéséhez.

A szomszédos régiókkal együttműködve a folyamatosság és megújulás jegyében adekvát válaszokat ad az új kihívásokra, és velük együttműködésben a világgazdaság és a világpolitika egyre kiszámíthatatlanabb történései közepette igyekszik fenntartani a stabilitást, a viszonylagos kiszámíthatóságot a gazdasági és társadalmi fejlődés területén.

1.2 Átfogó, fő stratégiai célok

1.2.1

A térség gazdaságának átfogó modernizálása az Ipar 4.0 trendek mentén

- Az Ipar 4.0 terén az élvonalba kerülés megcélozása, együttműködésben a szomszédos osztrák térségekkel és távlatosan a Centropé régió többi térségével
- Az egyes gazdasági ágazatokban az innováció, a kutatás-fejlesztés mindennapi gyakorlattá tétele a Soproni Egyetem tudományos, szellemi bázisára építve és azt a korszerű gazdaság igényei szerint továbbfejlesztve
- Az Egyetem és a gazdasági szereplők, a Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara kapcsolatrendszerének további erősítése, **Gazdaságfejlesztési Kompetencia és Módszertani Központ létrehozása**
- A térség a hazai gazdaság részeként integrálódva a jelenleg gazdaságilag sokkal fejlettebb osztrák térségekbe **váljon vonzó befektetési térré a digitális és tudásalapú vállalkozások számára**

1.2.2

A magas színvonalú humán tudás-tőke fejlesztése, az adottságok mind teljesebb kihasználása a térség és a szomszédos térségek fejlődése érdekében

- A térség hagyományosan magas színvonalú oktatási rendszerére alapozva a középfokú szakképzés, a felsőoktatás, és a gyakorlat-orientált tudományos kutatás fejlesztése
- A Soproni Egyetemen folyó képzésekre és tudományos kutatásokra alapozva az oktatási, kutatási, fejlesztési eredményeknek Sopron és Térsége, továbbá a környező magyar és osztrák térségek gazdaságfejlődésének szolgálatába állítása kölcsönösen előnyös együttműködések útján. A Soproni Szakképzési Centrum iskoláiban és a térség többi szakképző intézményeiben rendelkezésre álló szaktudás, képzési kapacitás mind teljesebb kihasználása a szakmai továbbképzésekben. Kölcsönösen előnyös együttműködés erősítése a szomszédos osztrák térségekkel a közép- és felsőfokú szakképzés, a tudományos kutatás, az innovatív megoldások elterjesztése terén.

-

1.2.3

Sopron és Térsége kiemelkedő természeti, történelmi, kulturális értékeire alapozva váljon hazai és nemzetközi téren egyaránt kiemelkedő turisztikai célponttá, egyben otthonos, minőségi élettérre

- Sopron és a Fertőtáj turisztikai kínálatának koordinált, egységes fejlesztése, pozicionálása
- Az év nagy részére kiterjedő turisztikai attrakció kínálat, a szezonális jelleg mérséklése
- A gyógyvizekre alapozva az egészségturizmus pozicionálása
- Egymást kölcsönösen erősítve turisztikai együttműködés a szomszédos osztrák turisztikai desztinációkkal
- Határozottabb, markánsabb, együttes megjelenítése a nemzetközi idegenforgalmi piacon közös értékeinknek:

Fertő-Neusiedlersee Világörökségi terület

Fertő Hanság Nemzeti Park – Nationalpark Neusiedlersee-Seewinkwel

Liszt Ferenc, Joseph Haydn világhírű zeneművészeti munkássága, az Eszterházy és a Széchenyi család történelmi, építészeti és szellemi öröksége

1.2.4

A kistérség vidéki településeinek fejlesztése, az életszínvonal, életminőség javítása révén a vidék megtartó erejének segítése, a kiváló termőhelyi adottságok és a termelési kultúra hagyományainak kamatoztatása

- A vidéki gazdaság erősítése a mezőgazdaság, a turizmus és a helyi termékfeldolgozás és értékesítés feltételeinek javítása útján, vállalkozások vidéki megtelepedésének ösztönzése
- A már jelenleg is komoly turisztikai potenciállal rendelkező Sopron-Fertőtáj térség további fejlesztése mellett a járás déli részében rejlő lehetőségek jobb kiaknázása (pl. falusi turizmus, hagyományörzés, vadászati turizmus)
- A Soproni Történelmi Borvidék részét képező vidéki települések pozicionálása (hasonlóan a Fertő tó környéke és az un. „Balufränkischland” osztrák településeihez), a Borvidéken belüli összefogás, együttműködés erősítése
- A határon átvezető úthálózat fejlesztése a szomszédos települések között

1.2.5

A fenti átfogó célok megvalósítása érdekében

- az infrastruktúra
- a KKV-k tőkeellátottsága
- a vállalkozói környezet
- a vállalkozási kultúra és szemlélet
- a közép és felsőfokú szakképzés
- a foglalkoztatáspolitikai fejlesztése

1.3 A stratégiaalkotás konkrét és általános célja

Jelen gazdaságfejlesztési stratégia elkészítésének **célja** az INTERREG V-A Ausztria-Magyarország programban megvalósuló Regionet-Competitive projekt keretében **a magyar-osztrák határtérség közös gazdasági stratégiájának kidolgozásához való hozzájárulás.** Tekintettel arra, hogy ennek fő tartalmát a projektterületen elhelyezkedő magyar és osztrák térségek gazdaságfejlesztési stratégiájának „Vezetői összefoglalója” adja, ezek lefordítása történik meg kölcsönösen német, illetve magyar nyelvre, így ez a fejezet a szokásosnál nagyobb terjedelmű, igyekszik átfogni a stratégiában részletezett témaköröket.

E részstratégiákból áll össze a teljes osztrák magyar projektterület gazdasági együttműködését megalapozó közös stratégia.

E cél mellett a térségi gazdaságfejlesztési stratégia **önállóan is megfelelő alapot és iránymutatást ad a Soproni Járás (Sopron-Fertőd Kistérség) gazdaságfejlesztésének egészére.**

1.4 Kiinduló pontok, a gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása és megvalósítása során irányadó szempontok

1.4.1

A valódi, **végső célja** a gazdaságfejlesztési stratégiának az itt élők életének jobbá, teljesebbé, tétele, **az életszínvonal és az életminőség javítása,** nem pedig a gazdasági „mutatószámok” emelése, de még önmagában a gazdasági versenyképesség növelése sem.

Ez utóbbiak a valódi cél elérésének rész céljai, melyeket a fenntartható fejlődés, a humán erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodás, a környezeti értékek megóvása mellett kell megvalósítani.

1.4.2

A gazdasági teljesítőképesség növekedése az alapja minden másnak is. Amennyiben jól megy a gazdaságnak, több jut az egészségügyre, oktatásra, szociálpolitikára, az infrastruktúra és a közszolgáltatások fejlesztésére is. Ha gondok vannak a gazdaságban, minden más terület fejlesztési céljainak gátat szab a pénzhiány.

1.4.3

Felfogásunkban az innovációt a legszélesebb értelemben értjük. Az innovációnak magában kell foglalnia a gazdaság innovációjára vonatkozó gondolkodást és cselekvést is.

Az „innováció” gyakran már egyfajta kulcsszóként, varázsszóként való ismételtetése helyett, egymással összefüggésben, a rendszerek működésének szerves részeként **kell innovatív megoldásokat alkalmazni a gazdasági élet területei mellett a képzésben, oktatásban, a tudományos kutatásban, az intézményrendszerek működésében és a társadalmi élet minden területén.**

1.4.4

Sopron és Térsége **földrajzi elhelyezkedése, adottságai lehetőséget adnak egy lényegesen dinamikusabb gazdasági fejlődésre.** A térség gazdaságának fejlődésében a hazai kapcsolatrendszer fontossága mellett mindig fontos szerepe volt a szomszédos osztrák térségekkel való kapcsolatrendszernek. **A jövőben jobban kell élni a gazdasági szempontból kétségtelenül sokkal fejlettebb és az európai és a világgazdaságba már jobban integrálódott, versenyképesebb szomszédos osztrák térségekkel való kölcsönösen előnyös együttműködés nyújtotta lehetőségekkel.**

1.4.5

A térség gazdasági fejlődése tekintetében **kiemelt hangsúlyt kell helyezni:**

- az ipari struktúra átfogó minőségi megújítására az Ipar 4.0 kihívásaira tekintettel,
- a jelentős fejlődési potenciált magában rejtő turizmusra,

- a gazdaság jelenlegi fejlettségi fokától is elmaradó közlekedési infrastruktúra fejlesztésére,
- a fejlett gazdaság munkaerő igényeinek biztosítására ezen belül a közép- és felsőfokú szakképzés fejlesztésére
- az oktatás, tudományos kutatás és a gazdaság kapcsolatára
- . - a elsősorban a KKV-k működési keretfeltételeinek javítására és
- a vidéki térségek fejlesztése

1.4.6

Sopron térségébe a rendszerváltást követő évek kezdeti pozitív kilátásai ellenére - a megszűnő korábbi ipar helyére - nem települtek olyan korszerű multinacionális cégek, mint a szomszédos nagyvárosokba, pl. Győrbe és Szombathelyre, de még olyanok sem, mint a Sopronnál lényegesen kisebb városokba, pl. Mosonmagyaróvárra, Sárvárra. Ez a fejlődési folyamat gyakorlatilag egészen egyszerűen kimaradt a város és térsége gazdaságtörténetéből.

Okainak elemzése nem jelen stratégia feladata, így csak tényként állapítjuk meg.

Történelmi tapasztalatok ugyanakkor azt mutatják, hogy azok a térségek ugrásszerű fejlődést tudtak megvalósítani, amelyek egész egyszerűen **egy fejlődési korszakot átlépve, a legkorszerűbb irányban alapozták meg jövőjüket**. Így az **Ipar 4.0** címmel jelzett, a digitalizációra, automatizálásra, a tudástőke gyakorlati kamatoztatására épülő iparfejlesztéseket kell ösztönözni, megvalósítani térségünkben.

1.5 Sopron és Térsége főbb adottságai, jellemzői

A Soproni Járás területét, lakosságát tekintve, de még inkább a lehetőségek, a természeti, kulturális értékek vonatkozásában Magyarország legjelentősebb térségei közé tartozik.

1.5.1

Elhelyezkedés, településstruktúra, lakosság, demográfiai folyamatok

Sopron Budapesttől való távolsága 220 km, Győrtől 90 km, míg Bécstől (Wien) mintegy 60, Kismartontól (Eisenstadt) 20 km, Pozsonytól (Bratislava) pedig 85 km.

A Soproni Járás Magyarország legnyugatibb régiójában, közvetlenül az osztrák határ mellett, Győr-Moson-Sopron Megye nyugati harmadában helyezkedik el. Délről Vas megyével

határos, ezen belül a Kőszegi és a Sárvári Járással, keletről a Kapuvári Járás határolja, nyugatról Burgenland Tartomány Mattersburg-i és Oberpullendorf-i Járása, északról pedig az Eisenstadt-i és a Neusiedler am See-i Járása. Sopron sajátos helyzetét jellemzi, hogy egy 30 km-es térséget tekintve az állapítható meg, hogy ennek nagyobb része Ausztriára esik.

A Soproni Járás területe 870 négyzetkilométer, lakosainak száma mintegy 100.000, melyből a székhely, Sopron Megyei Jogú Város hivatalos lakosságszáma 63.500, Fertőszentmiklós városé 3.800, Fertőd városé pedig 3400. A fennmaradó közel 30.000 lakos a járás további 36 települése között oszlik meg.

A járás 10 települése része a közös Osztrák-Magyar világörökségi területnek és a gyakorlatban egy egységet alkot a Fertő-Neusiedlersee Nemzeti Park.

A határtérségben sokkal több az a közös kulturális, természeti, történelmi és szellemi érték ami összeköt, mint azok a tényezők amelyek elválasztanak. Sopron és a Fertőtáj mindig egyfajta híd szerepet töltött be Magyarország és Ausztria között.

Jelenleg a járásban regisztrált vállalkozások száma 14.730, a ténylegesen itt működő vállalkozásoké pedig 6.350, melyek 77 %-a szolgáltató szektorban tevékenykedik.

A térség gazdaság szerkezetére az jellemző, hogy azt alapvetően a mikro-, kis- és középvállalkozások jellemzik.

A munkaerőpiac fő jellemzője, hogy a néhány évvel korábbihoz képest alapvetően megváltozott a helyzet. **Jelenleg nem a munkanélküliség a gond** - igazából e térségben korábban sem volt jelentős -, **hanem sokkal inkább az, hogy a szakemberhiány olyan mértékűre nőtt, hogy sokszor már gátját képezi a vállalkozások növekedésének.**

A szakmák széles körét illetően helyben megvannak a képzés intézményi feltételei a Soproni Szakképzési Centrum iskoláiban és a járásban működő további szakképző intézményekben, a felsőfokú szakmák tekintetében pedig a Soproni Egyetemen. Túlnyomórészt a demográfiai folyamatok eredményeként azonban a gazdaság hosszú távú szakemberszükségletének biztosításához kevés a szakképzésbe jelentkezők száma.

1.6 A Gazdasági stratégia készítésének módszertana, és tágabb összefüggései

Gazdasági stratégiánk fő célja a Regionet Competitive projekt keretében résztvevő magyar és osztrák kistérségek gazdasági együttműködésének megalapozása. Ezért nem követi a fejlesztési stratégiák szokásos felépítését, tematikáját. Tudatosan nem törekszünk több száz oldalas terjedelembre, hanem a jövőbeni határtérségi együttműködést, a térség fejlesztésnek valódi súlypontjait igyekszünk meghatározni. A szinte már szokásos elemként szereplő, és valamennyi pozitívumot és negatívumot leltárszerűen felsoroló SWOT analízist és „célfát” sem teszünk a stratégia részévé.

Reális, tényszerű alapokra építünk a stratégiában, azt valljuk, hogy nem a vágyakból, hanem a lehetőségekből kell mindig kiindulni. A térség kiváló **adottságaiból**, részben még **kiaknázatlan lehetőségeiből azonban a maximumot szeretnénk kihozni**, illetve ehhez kívánunk viszonylag rövid, tömör, egyértelmű fejlesztési alternatívákat kidolgozni.

A II. fejezetben és az irodalomjegyzékben részletezett **hazai dokumentumokon túl** áttanulmányoztuk, és **figyelembe vesszük a szomszédos osztrák régiók gazdaságfejlesztési stratégiai célkitűzéseit**, így Burgenland, Alsó-Ausztria, Steiermarkt és Bécs releváns stratégiáit. A lényegre törést illetően is igyekeztünk tanulságokat levonni azokból. A több száz oldalas hazai anyagokkal szemben Alsó-Ausztria nagyon lényegre törő gazdasági stratégiája mintegy 20 oldal, Bécs Innovációs stratégiája 29 oldal. Mi inkább ezekhez szeretnénk közelíteni és a projekt megvalósítási keretrendszer is erre ad iránymutatást.

A gazdaságfejlesztési stratégia tervezetét megvitató workshop-ok is egy tömör, lényegre törő, a gazdaságfejlesztés kulcskérdéseit átfogó, azokhoz egyértelmű iránymutatást adó stratégia kidolgozását erősítették meg. Ennek igyekeztünk eleget tenni.

II.

Térségi helyzetfeltárás, a releváns hazai gazdaságfejlesztési stratégiákkal, akciótervekkel, fejlesztési tervekkel fennálló szinergiák áttekintése

2.1 Térségi helyzetfeltárás, áttekintés a stratégia megalapozását illető kérdésekről, térségi összefüggésekről

2.1.1

A Soproni Járás elhelyezkedése, településstruktúrája, lakosság száma, demográfiai folyamatai

A Sopron és Térsége Magyarország legnyugatibb régiójában, közvetlenül az osztrák határ mellett, Győr-Moson-Sopron Megye nyugati felében helyezkedik el. Délről Vas megyével határos, ezen belül a Kőszegi és a Sárvári Járással, keletről a Kapuvári Járás határolja, Nyugatról Burgenland Tartomány Mattersburgi és Oberpullendorf-i Járása, Északról pedig az Eisenstadt-i és a Neusiedler am See-i Járása.

A járás területe 870 négyzetkilométer, lakosainak száma mintegy 100.000, melyből a székhely, Sopron Megyei Jogú Város lakosság száma 63.500, Fertőszentmiklós város lakosság száma 3.800, Fertőd Város lakosság száma 3.400, a fennmaradó közel 30.000 lakos a járás 36 további települése között oszlik meg. A térség lakosság száma folyamatosan nő, miközben az ország lakosság száma csökken. A növekedés nem a természetes szaporodásból adódik, hanem annak az oka, hogy az ország kevésbé fejlett részéből a jobb életviszonyok, és az Ausztriába történő ingázási lehetőség miatt egyre többen költöznek ide.

Sopron az ország egyetlen olyan nagyvárosa, ahol jelentősen nőtt a lakosság szám, az elmúlt 20 év alatt 53 ezerről több mint 63 ezerre, miközben a közeli nagyvárosok lakossága jelentősen csökkent. Szombathely lakosság száma 86 ezerről 77 ezerre, Zalaegerszeg lakosság száma 63 ezerről 59 ezerre, Nagykanizsáé 54 ezerről 48 ezerre, Veszprémé 65 ezerről 60

ezerre. (Ennél még nagyobb mértékű a Kelet-magyarországi nagyvárosok többségének lakosság szám csökkenése, különösen az utóbbi 10 évben.)

Két évtizedet tekintve a rendkívül dinamikus fejlődést felmutató Győr lakosság száma 130.000 körül stagnál.

Sopron Megyei Jogú Város hazánk megyeszékhelyeinek jelentős részénél nagyobb várossá vált (pl. Békéscsaba, Eger, Szekszárd, Salgótarján, Zalaegerszeg, Veszprém).

A térségben jelentős a német és a horvát nemzetiségűek száma és példás a magyar, német, horvát nemzetiségűek együttélése. (100 évvel ezelőtt Sopron és közvetlen környéke lakosságának többsége német anyanyelvű volt.)

2.1.2

Földrajzi adottságok, természeti környezet, kulturális értékek

A térségben három földrajzi tájegység találkozik teljes harmóniában egymással: az Alpok előhegyeinek részét képező Soproni hegység, a Fertő parti dombvidék és a Kisalföld, valamint a Sopron-Vasi síkság síkvidéki tájainak változatos együttese jellemzi.

Itt található Közép-Európa egyik legnagyobb tava, a Fertő-tó, melynek mintegy egynegyede Magyarország, háromnegyede pedig Ausztria területére esik.

A járás 10 települése része a közös Osztrák-Magyar világörökségi területnek. A Fertő-Hanság Nemzeti Park a vele összefüggő Nationalpark Neusiedlersee-Seewinkel nemzeti parkkal 1991 óta az IUCN (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources – Nemzetközi Természetvédelmi Unió) által elismert, védelmi zónák által kezelt 33 ezer hektáros terület, melyből 9500 hektár Ausztria és 23.500 hektár Magyarország területén van.

Sopron környéke és a Fertőtáj több települése a híres Soproni Történelmi Borvidék területe. Az Osztrák-Magyar Monarchia idején a Sopron-Ruszt-Pozsony-i Borvidék egy borvidéket alkotott, és ma is hasonló fajták, művelési mód, hagyományok jellemzik. A szőlőültetvények jellegzetesen szép részei a Fertő parti tájnak.

Sopron és környéke Magyarország azon kevés részei közé tartozik, amely a középkorban soha nem vált a török birodalom hódoltsági területévé.

A Soproni Járás kulturális értékekben különösen gazdag, 11 kastélya sorából is kiemelkedik a fertődi Eszterházy kastély, mely Magyarország egyik legjelentősebb épületegyüttese, egy igazi barokk ékszerdoboz. E térséghez és a szomszédos ausztriai településekhez kötődik Liszt Ferenc és Joseph Haydn világhírű zeneművészeti munkássága, az Eszterházy és a Széchenyi család kulturális, építészeti és szellemi öröksége.

A magyar-osztrák határtérségben ez az a hely ahol **sokkal több az a közös kulturális, természeti, történelmi és szellemi érték ami összeköt, mint azok a tényezők amelyek elválaszthatnak.** Sopron és a Fertőtáj mindig egyfajta híd szerepet töltött be Magyarország és Ausztria között.

2.1.3 Vázlatos áttekintés a térség gazdaságáról

Sopron és Térsége, illetve az egykori és jelenlegi Soproni Járás mindig Magyarország gazdaságilag legfejlettebb területei közé tartozott. Már 8000 évvel ezelőtt is lakott hely volt, a Római Birodalom idején pedig a mai Sopron területén felépült Scarbantia város az Adriai térséget a Balti tengerrel összekötő Borostyánkő út egyik központi települése volt.

Itt létesült hazánk első szénbányája 1759-ben, itt épült meg Magyarország második vasútvonala 1847-ben, a jelenleg is fontos szerepet betöltő Sopron-Bécsújhely vasút, és Sopronban alakult meg hazánk első kereskedelmi és iparkamarája 1850-ben. Hazánkban a legelső között itt létesült vízmű, gázmű és itt vezették be a villanyvilágítást.

Az Osztrák-Magyar Monarchia idején jelentős vállaltok kezdtek meg működésüket, közülük a Sörgyár és a Győr-Sopron Ebenfurti Vasút Zrt. mai is jelentős gazdasági tényező.

A II. világháború és a rendszerváltás közötti időszakban jelentős faipari, könnyűipari és fémipari, autó felszerelési vállalatok jöttek létre, ezek működése azonban az 1990-es években megszűnt.

Jelenleg a járásban regisztrált vállalkozások száma 14730, a ténylegesen működő vállalkozásoké pedig 6350, ennek 77 %-a a szolgáltató szektorban tevékenykedik. A térség gazdaság szerkezetére az jellemző, hogy azt alapvetően a mikro-, kis- és középvállalkozások határozzák meg. 250 fős létszámot meghaladó foglalkoztatottal mindössze 6 termelő vállalat rendelkezik.

Magyarország 100 legjelentősebb vállalkozásának listáján nem szerepel Soproni Járásban működő cég.

Győr-Moson-Sopron Megye 2016 évi árbevétel alapján rangsorolt 100 legnagyobb vállalkozása közül 14 működik a Soproni Járásban, 60 a Győri, 18 a Mosonmagyaróvári, 6 a Csornai és a Téti, 2 pedig a Kapuvár-Beledi Járásban folytatja tevékenységét.

A Soproni Járás első három legnagyobb vállalkozása az árbevétel szerint:

- Heineken Hungária Sörgyárak Zrt., Székhelye: Sopron, Fő tevékenysége: Sörgyártás, nettó árbevétel: 52 milliárd 368 millió Ft, foglalkoztatottak száma 487

- Velux Magyarország Kft., Székhelye: Fertőd, Fő tevékenysége: Épületasztalos-ipari termékek gyártása, nettó árbevétel: 36 milliárd 190 millió Ft, foglalkoztatottak létszáma: 1041
- Roto Elzett Certa Vasalatgyártó és Kereskedelmi Kft., Székhelye: Lövő, Fő tevékenysége: Zár- és vasalatgyártás, nettó árbevétele: 20 milliárd 18 millió Ft, foglalkoztatottak létszáma: 579

A nettó árbevételt tekintve a legnagyobb járási vállalkozás, a Heineken Hungária Sörgyárak Zrt. megyei szinten a 6. a foglalkoztatottak számát illetően pedig a Sopronkövesden működő Autoliv Ipari és Kereskedelmi Kft a 2. a megyében, 2377 létszámmal.

Mindkét tekintetben megyei szinten kimagaslóan az első az Audi Hungária Zrt., 11404 dolgozóval és 2 349 milliárd 346 milliós árbevétellel.

A Soproni Járás Győr-Moson-Sopron Megyén belül is a fejlett térségek közé tartozik a Győri és a Mosonmagyaróvári Járással együtt. Megyénknek gazdasági fejlettségben az elmúlt két évtizedben folyamatosan sikerült megőriznie a megyék közötti első helyét. (Budapestet leszámítva.)

Térségünkben az 1 főre jutó GDP háromszorosa a legutolsóként szereplő Nógrád megyének.

2.1.4

A munkaerő piaci helyzet aktuális kérdései, a szakképzés helyzete

A munkaerőpiac fő jellemzője, hogy a néhány évvel korábbihoz képest is alapvetően megváltozott a helyzet. **Jelenleg nem a munkanélküliség a gond, hanem sokkal inkább az, hogy ma már a súlyos munkaerőhiány sokszor gátját képezi a vállalkozásaink növekedésének.**

Míg térségünkben 2010-ben 7,2 % volt az álláskereső (munkanélküliek) aránya, addig a 2017 év végi adatok szerint 1,5 % (de pl. az első negyedévben volt már 0,8 % is).

Ugyanebben az időszakban az országos adat 11,8 %-ról 4,1 %-ra csökkent.

A szakképzés terén az az egyik fő célkitűzés, hogy folyamatosan biztosított legyen a gazdaság szakember szükséglete. Egyértelműen megállapítható, hogy a szakmák széles spektrumát illetően helyben megvannak a képzés intézményi feltételei. A Soproni Szakképzési Centrum 6 különböző képzési profilú szakgimnáziumában és szakközépiskolájában, továbbá a Roth Gyula Erdészeti, Faipari, Kertészeti és Környezetvédelmi szakgimnáziumban és szakközépiskolában, és az evangélikus egyház Eötvös József gimnáziumában és egészségügyi szakképző iskolájában egyaránt magas színvonalon folyik a szakképzés.

Egyre inkább általánossá válik a szakképzésen belül a duális képzés, melynek keretében a tanulók a Soproni Kereskedelmi és Iparkamara közreműködésével a szakmák gyakorlati mesterfogásait a képzésre akkreditált vállalkozásoknál sajátítják el. A Soproni Egyetem Simonyi Károly Műszaki, Faanyagtudományi és Művészeti Karán, Erdőmérnöki Karán és a Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Karán a szakmák és a képzési szintek széles spektrumában folyik a felsőfokú végzettséggel rendelkező szakemberek képzése, továbbképzése. Fontos szerepet tölt be a Benedek Elek Pedagógia Kar is.

A szakképzés tekintetében a fő problémát az jelenti, hogy elsődlegesen a kedvezőtlenül alakuló demográfiai folyamatok eredményeként folyamatosan csökken úgy a tanulói, mint a hallgatói létszám. A szakképzés vonzerejének növelésével, a másodszakmás képzések elterjesztésével, a felnőttoktatás, felnőttképzés bővítésével igyekeznek a térség szakképzésért felelős szereplői a gazdaság igényeinek eleget tenni.

2.1.5

A térségi elérhetőség, a közlekedési infrastruktúra helyzete

Sopron Bécstől való távolsága mintegy 60 km, Pozsonytól 85 km, Győrtől 90 km, míg Budapesttől 220 km.

Győr-Moson-Sopron Megyét két nagy un. Helsinki közlekedési folyosó is érinti, az egyik a IV. számú páneurópai közlekedési folyosó, mely Európa nyugati felét köti össze délkelet Európával, a másik a VII. számú, mely a Duna vízi útját jelöli.

Ezek fő tengelye azonban a megyén belül Mosonmagyaróvár és Győr térségében van, Sopron térségétől viszonylag távolabb haladnak.

Sopront Győr-Budapest irányából a 85 ös főúton, a Balaton irányából a 84-es főúton lehet megközelíteni, és ugyanez a főút jelenti az elsődleges közúti kapcsolatot Ausztria irányába.

A hazai vasúti hálózatba a 8. számú Győr-Sopron és a 15. számú Sopron-Szombathely vonalakkal kapcsolódik a térség. Az ausztriai vasúti hálózatba a Deutschkreutz (Sopronkeresztúr) - Wiener Neustadt (Bécsújhely), a Sopron-Ebenfurt és a Fertőszentmiklós-Pamhagen (Pomogy) - Neusiedler am See (Nezsider) vonal teremt kapcsolatot.

A közúti közlekedési infrastruktúra állapota sajnos országos összehasonlításban is elavult, de a térségen belüli települések és a környező nagyobb városok közötti vasúti közlekedés, úgyszintén a térségen belüli vasúti közlekedés hazai viszonyok között jónak mondható.

A járáson belül 1997 óta Fertőszentmiklóson található egy kis repülőgépek fogadására alkalmas repülőtér 1000 méter hosszú, 23 méter széles aszfaltozott kifutópályával.

Pozitívum, hogy Európa egyik legjelentősebb repülőtere, Wien Schwechat mintegy 60 km-re található.

Összességében megállapítható, hogy a Sopron Járás területét, lakosságát tekintve, de még inkább a lehetőségek, a természeti, kulturális értékek vonatkozásában Magyarország legjelentősebb térségei közé tartozik.

2.1.6

Áttekintés a stratégia megalapozását illető kérdésekről, a tágabb összefüggésekről

Sopron és Térsége gazdaságfejlesztési stratégiáját a térség gazdasági szereplőinek, vállalkozásainak igényeire figyelemmel állítottuk össze. Ennek során építettünk az előzményprojekt Regionet-aktív megvalósítása során szerzett széleskörű tapasztalatokra, a felmerült szempontokra, igényekre, elvárásokra.

Alapvetően fontos támpontokat, célmeghatározásokat adtak a vállalkozásokat összefogó, azokkal napi kapcsolatban lévő Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamrától, illetve annak projektkoordinátorától kapott iránymutatások.

Igyekeztünk mindezek mellett messzemenően figyelemmel lenni a vállalkozói workshopokon, rendezvényeken felmerült igényekre, javaslatokra és a témához kapcsolódó dokumentumokban foglalt felvetésekre, megállapításokra.

Lényeges támpontot adtak Sopron-Fertőd Kistérség Többcélú Társulásának az irodalomjegyzékben felsorolt kiadványai.

Célunk egy jövőorientált, reális alapokon álló gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása.

A szűkebb és tágabb környezet által meghatározott peremfeltételek keretei között egy gyakorlatban is megvalósítható, a lehetőségekkel maximálisan élő stratégia szolgálja a térség fejlődésének ügyét.

2.2 A gazdaságfejlesztési stratégia szempontjából releváns uniós és hazai jogszabályokkal, stratégiákkal, fejlesztési tervekkel való összefüggések

E fejezet keretei között - terjedelmi okok miatt a teljesség és részletesség igénye nélkül - összegezzük a releváns fejlesztési programokat, koncepciókat, a legfontosabb jogszabályi feltételeket.

A hazai dokumentumok áttekintése előtt mindenképpen utalni kell a legalapvetőbb Európai Unió keretekre.

2.2.1

Európa 2020 – Területi Agenda 2020

A Lisszaboni Szerződésre alapozva az Európa 2020 dokumentum a gazdasági növekedést és a foglalkoztatás bővítését határozza meg alapvető célként. Ennek alapján a Területi Agenda 2020 határozza meg az átfogó célokat, így például a **régiók erős helyi gazdaságon alapuló globális versenyképességének biztosítását**, a területi összeköttetések javítását az egyének, a közösségek és a vállalkozások érdekében, továbbá **a határon átnyúló régiók területi integrációját**.

2.2.2

Közös Stratégia Keret

A jelenlegi időszak kohéziós politikáját a Közös Stratégiai Keret határozza meg 11 tematikus célterületen.

Sopron és Térsége gazdaságfejlesztési stratégiája vonatkozásában szeretnénk néhányat kiemelni az uniós dokumentumból:

- Kutatás, technológiafejlesztés, innováció erősítése. Az egyetemi kutatóbázisok kiépítésének folytatása, a technológia-orientált vállalkozások kiszolgálása, az innovációs intézményrendszer fejlesztése
- Információs, kommunikációs technológiák hozzáféréseinek elősegítése
- A kkv-k és az agrárszektor versenyképességének növelése
- Környezetbarát technológiák alkalmazása

2.2.3

Hazai törvények, fejlesztési dokumentumok

2.2.3.1

Területfejlesztési törvény

A területfejlesztés, benne a gazdaságfejlesztés, a munkaerő gazdálkodás és a szakképzés fejlesztés alapvető törvényi feltételeit a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló - többször módosított - 1996. évi XXI. törvény határozza meg. A feladatokat számos kormányhatározat részletezi, így például a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési

források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, a társadalmi és gazdasági felzárkózás által vezérelt térségi integrált program megtervezéséhez kapcsolódó feladatokról szóló 1058/2014. (II. 11.) Korm. határozat.

2.2.3.2

Az önkormányzatok gazdaságfejlesztési feladatai

Az önkormányzatok gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos feladatait a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdése általános jelleggel, a következők szerint rögzíti: Helyi önkormányzati feladat a gazdaság szervezésével, turizmussal kapcsolatos feladatok köre.

Ezen túl a törvény számos olyan feladatot is az önkormányzatoknak delegál, melyek közvetlenül hatnak a gazdaság működésére, pl. településfejlesztés, településrendezés, településüzemeltetés.

2.2.3.3

A gazdasági kamarák feladatköre a gazdaságfejlesztés kapcsán

A gazdasági kamarák gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos feladatait a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. tv. 9. és 9/A §§-ai részletezik.

Ezek a teljesség és a részletesség igénye nélkül a következőkben foglalhatók össze:

- előmozdítják a gazdasági tevékenység infrastruktúrájának fejlődését
- részt vesznek az átfogó gazdaságfejlesztési, gazdaságstratégiai döntések előkészítésében
- előmozdítják a gazdasági együttműködés fejlődését
- közreműködnek a területfejlesztési koncepciók és programok gazdaságfejlesztési munkarészeinek kidolgozásában és végrehajtásában
- ellátják a szakképzéssel, felnőttképzéssel kapcsolatban a szakképzési törvényben meghatározott feladatokat, szervezik és végzik a mesterképzést
- közreműködnek a külgazdasági feltételrendszer javításában
- ellátnak az európai uniós tagságból származó tájékoztatási, képzési feladatokat a gazdasági szervek számára

- európai uniós és nemzetközi gazdasági, műszaki és jogi információkkal segítik a gazdaság működését
- fontos feladatuk az üzleti forgalom biztonságának és a piaci magatartás tisztességének megteremtése, megőrzése, fokozása
- a gazdasági kamarák feladata a gazdasági tevékenységet folytatók általános, együttes érdekeinek érvényesítése

2.2.3.4

Nemzeti Fejlesztés – 2030

A Nemzeti Fejlesztés 2030-ig terjedő programját és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót az 1/2014.(I. 3.) Országgyűlési határozat foglalja össze.

A koncepció jövőképe és célrendszere 2030-ig szól. Emellett az Európai Unió Európa 2020 Stratégiájához kapcsolódva prioritásokat fogalmaz meg a 2014-2020 programidőszak fejlesztéspolitikája számára is. Az Országgyűlés a fejlesztési célok meghatározásánál tekintettel volt a hazai és globális kihívásokra, és a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzésekre.

Hazánk jövőképét a következőképpen összegzi: „ Magyarország 2030-ra Kelet-Közép Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

Az Országgyűlés a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó célt határoz meg:

- a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

2.2.4

A gazdasági stratégia szempontjából legfontosabb ágazati operatív programok

2.2.4.1

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)

A program legfontosabb célkitűzései közé tartozik Magyarország innovációs képességeinek és kapacitásainak, továbbá az ipari és szolgáltatói szektor kiemelt fejlesztése, továbbá az országos foglalkoztatási ráta 75 %-ra történő felemelése.

A GINOP prioritásai

1. A KKV-k versenyképességének javítása (ennek érdekében a versenyképes vállalkozói ismeretek terjesztése, a KKV-k növekedési lehetőségeinek megteremtése és egy piacképes és együttműködő KKV szektor megteremtése)
2. Kutatás, technológiai fejlesztés és innováció (K+I tevékenységek, beruházások, kapcsolatok támogatása, kiválóságot szolgáló K+I kapacitások megteremtése)
3. Infokommunikációs fejlesztések (versenyképes IKT szektor, fejlett digitális gazdaság, informatizált folyamatok a KKV-knál, digitális közösségi hozzáférés erősítése, újgenerációs szélessávú hálózatok és hozzáférés fejlesztése)
4. Energia (Energiahatékonyság növelése és a megújuló energiák használatának elősegítése)
5. Foglalkoztatás (Álláskeresők és inaktívak foglalkoztathatóságának javítása, fiatalok munkaerőpiaci integrációjának elősegítése, munkavállalók és vállalkozások alkalmazkodó képességének fejlesztése)
6. Versenyképes munkaerő (Egész életen át tartó tanulás feltételeinek javítása, a szakképzés és felnőttképzés fejlesztése, az oktatás és képzés munkaerő piaci igényekhez való igazodásának javítása.)
7. Turizmus (A természeti és kulturális örökség megőrzése, attrakciók, szolgáltatások összehangolt, hálózatos fejlesztése, kiemelt örökségi helyszínek, gyógyhelyek fejlesztése, a területi és szezonális koncentrálttság oldása.)
8. Pénzügyi eszközök (A termelő és szolgáltató vállalkozások támogatása az IKT, KFI és az energetikai szektorban, az energiahatékonyság és a megújuló energiák elterjesztésének támogatása, termelő és szolgáltató vállalkozások foglalkoztatáspolitikai célú támogatása.)

2.2.4.2

A Vidékfejlesztési Program (VP)

A vidékfejlesztési program fő célja a vidéki gazdaság fejlődésének támogatása, ennek keretében az agrárgazdaság fenntartható fejlődésének biztosítása a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelésével. Cél a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki települések megtartó képességének erősítése érdekében.

2.2.4.3

Területfejlesztési Operatív Program (TOP)

A TOP a gazdaságélénkítés és a foglalkoztatási szint növelése érdekében megvalósítandó helyi fejlesztési célkitűzései a következőkben foglalhatók össze:

- helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése a beruházások és befektetések növelésére, a munkahelyek elérhetőségének javítására,
- helyi szolgáltatások biztosítása a gazdasági aktivitás és a foglalkoztatás segítésére,
- turisztikai vonzerőkben rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás növekedése érdekében.

2.2.4.4

További releváns ágazati programok

A gazdaságfejlesztéshez fontos további impulzusokat ad az Emberi Erőforrás-fejlesztési Operatív Program (EFOP), az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) és a Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP).

A gazdaság működési feltételeire is pozitív hatással lehet a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program (KÖFOP).

2.2.5

Interreg V-A Ausztria-Magyarország 2014-2020 program

Térségünk gazdaságfejlesztése szempontjából kiemelt jelentőségű az Interreg V-A Ausztria-Magyarország Program. A támogatási kereteket illetően ugyan nem vetekedhet az ágazati

operatív programok pénzügyi lehetőségeivel, de a források célzott, racionális felhasználásával jelentős mértékben hozzájárulhat a magyar-osztrák határtérség gazdaságának fejlesztéséhez.

2.2.6

Győr-Moson-Sopron Megyei fejlesztési dokumentumok

A kistérségi többcélú társulások, fejlesztési tanácsok új önkormányzati törvénnyel összefüggő megszüntetésével a komplex területfejlesztés a megyei önkormányzatok hatáskörébe került.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat a győri Széchenyi István egyetem kutató gárdájának bevonásával, az Universitas-Győr Nonprofit Kft. generáltervezői szerepvállalásával részletes dokumentációt dolgozott ki a megye területfejlesztése kapcsán.

Ennek egymásra épülő részanyagi a következők:

2.2.6.1

Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz Helyzetfeltárás (115 oldal, elfogadta a megyei közgyűlés 79/2012. (XI.23.) KH. számú határozatával

2.2.6.2

Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió (133 oldal, elfogadta a megyei közgyűlés 2/2014. (II. 14.) KH. számú határozatával)

2.2.6.3

Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési stratégiai és operatív Program (117 oldal, elfogadta a megyei közgyűlés 60/2014. (XI. 26.) KH. számú határozatával)

2.2.6.4

Győr-Moson-Sopron Megyei Integrált Területi Program (61 oldal, elfogadta a megyei közgyűlés 34/2015. (VI. 5.) KH. számú határozatával)

A dokumentumok felsorolásából látszik, hogy több éves munka eredményeként egy többszáz oldalas, szakmailag, tudományos megalapozottságát illetően kétségtelenül igényes, alapos fejlesztési dokumentumcsomag jött létre a megyei önkormányzat koordinálásában.

Álláspontunk szerint egy ilyen terjedelmű dokumentációnak a kiemelkedő szakmai jelentősége mellett törvényszerűen megvan az a hátránya, hogy a gazdasági élet szereplői közül csak kevesek számára áttekinthető. Csak utalunk rá, hogy a több mint másfél milliós

lakosságú és hazánk GDP-jének majdnem a felét produkáló (53 milliárd 408 millió Euró) Alsó-Ausztria gazdaságfejlesztési stratégiája 20 oldalból áll, a térségünkhöz közeli osztrák főváros „Innovatív Bécs 2020” című, a kutatás, a technológia és az innováció fejlesztését célzó stratégiája pedig 29 oldal.

Ezek természetesen csak számszerű tények, nem pedig értékítélet.

2.2.6.5

A megyei területfejlesztési stratégia és operatív program Győr-Moson-Sopron megyét a következőkképpen pozicionálja:

Dinamikus, innovatív és otthonos megye (DIO).

A megyei stratégia - nagy terjedelméhez képest – viszonylag röviden foglalja össze a megye egyes kistérségeinek fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket.

Sopron – Fertőd Kistérség vonatkozásában a fő fejlesztési irányt a következőkben határozza meg:

„ Turizmus és innováció integrációja az értékes tájban és településrendszerben

1. Közlekedési kapcsolatok fejlesztése

- Az országhatár elérhetőségének javítása, Sopron tehermentesítése
- A két nagyváros közlekedési kapcsolatainak javítása
- Hálózatfejlesztés a kerékpáros utaknál
- Tömegközlekedés korszerűsítése

2. Innováció, tudásipar

- Vállalkozás aktivitás innováció alapú fejlesztése
- Kutatás-fejlesztés-innováció intézményi kereteinek bővítése

3. Turisztikai aktivitás élénkítése

- Szálláshely kínálat bővítése, minőségi fejlesztése
- Új turisztikai kínálatok kialakítása és összekapcsolása
- Speciális, térségi arculatú kínálati elemek fejlesztése

4. Térségi központok fejlesztése, települési kapcsolatok javítása

- Kisvárosi, mikrotérségi központok funkció bővítése
- Határátkelők bővítése
- A települések összehangolt mikrotérségi fejlesztései
- Térségi fejlesztési szervezet ”

2.3 Városi területfejlesztési, vidékfejlesztési stratégiák és programok

2.3.1

Sopron MJ Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

A rendkívül részletes, 217 oldalas stratégia fő kiinduló pontja, hogy Sopront természetföldrajzi pozíciója, térségnek városhálózata, történelmi hagyományai, települési adottságai egyaránt határon átnyúló térségi központ szerepkörre determinálják.

A stratégia Sopron Megyei Jogú Város fejlesztési céljait a következőkben határozza meg:

- Gazdasági potenciál növelése
- Térségi vonzerő és imázs erősítése
- Életminőség, szociális biztonság színvonalának közelítése az EU átlaghoz
- Művi és természeti környezet fejlesztése, örökségvédelem
- Éghajlatváltozás hatásainak mérséklése, környezettudatosság erősítése

A fenti 5 fő stratégia cél megvalósulást 14 középtávú tematikus cél, valamint 40 rész cél segíti, melyeket az integrált városfejlesztési stratégia alkotói egy ún. célfában összegeztek.

A célrendszer legalapvetőbb céljaként azt jelölték meg, hogy Sopron legyen a Fertő-térség központi városa, amelyet a stratégia készítői a stratégiai célok, tematikus célok és rész célok megvalósításával tervezik elérni: „A célrendszer hierarchiájának legfelsőbb szintjén kapott helyet a Konceptió jövőképekének elérésére kitűzött alapvető cél – Sopron a Fertő-térség központi városa-, amely stratégiai célok, tematikus célok és rész célok meghatározásával közelít a megvalósíthatóság irányába.”

2.3.2

Sopron MJ Város Integrált Területi Programja

A programot 2015-ben fogadta el a város önkormányzata. A Integrált Területi Program részletesen kidolgozott célrendszere a következő fő célok köré csoportosul:

- Vonzó vállalkozási és befektetési környezet biztosítása
- A város turisztikai attraktivitásának növelése
- A helyi közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása, hozzájárulás a középületek fenntarthatóságához
- A települési és térségi közlekedési hálózat fejlesztése
- Élhető és fenntartható városi környezet kialakítása

2.3.3

Alpokalja-Fertőtáj Leader Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája

A stratégia a Soproni Járás - Sopron Megyei Jogú Városon kívüli - valamennyi vidéki településének összehangolt fejlesztését célozza. (A Leader egyesületeknek csak 10.000 lakosnál kisebb városok a tagjai.)

Mottója: „ Megtartó vidék fejlődő életminőséggel” - Széchenyi nyomdokain...térségünk fejlődéséért.

A stratégia fő feladatnak a helyi gazdaság megerősítését és a kedvezőtlen társadalmi, demográfiai térségi folyamatok enyhítését tűzi ki célul.

A helyi gazdaság megerősítést a mikro vállalkozások indításának és fejlesztésének ösztönzésével, kisléptékű beruházásokkal, együttműködések ösztönzésével és a hálózatok kialakításának segítségével kívánják elérni.

Fontos cél a helyi termelési-fogyasztási rendszerek erősítése, ide értve a helyi termékek és értékesítési csatornák fejlesztését. Fontos elem az Alpokalja-Fertő táj kerékpáros és aktív turizmusának fejlesztése is.

2.3.4

Fertőszentmiklós Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

A kisváros fontos befektetési célpont, számos vállalkozás székhelye, telephelye található itt, közöttük a Velux Magyarország Kft. fertőszentmiklósi üzeme, mely több mint 300 főt foglalkoztat.

A város fontos mikro térségi központ. A gazdaság és a turizmus fejlesztése terén a stratégia a következőkre kíván elsősorban alapozni: a város fontos közlekedési csomópont, magas színvonalú az infrastrukturális ellátottság, határközelség, árelőnyök a szomszédos Ausztria vonatkozásában, a fertőszentmiklósi repülőtér, jó minőségű szántóföldek.

A turizmus fejlesztését a város a turisztikai kínálat bővítésével szeretné elérni.

2.3.5

Fertőd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Fertőd városban található Magyarország legnagyobb barokk épületegyüttese, az Eszterházy kastély, mely egyben fontos kulturális rendezvények helyszíne. Európai uniós és hazai forrásokkal folyik a kastély és környékének rekonstrukciója. Az Eszterháza Kulturális, Kutató- és Fesztiválközpont komoly nemzetközi elismertségre tett szert.

Fertőd jövőképét a stratégia a következőkben foglalja össze: „A Fertő-táj épített, táji és szellemi örökségének hagyományaira épülő, kulturális, turisztikai, oktatási térségi központi szerepet felvállaló, környezettudatos, korszerű város.”

A kastélyon túl nagy jelentőségű a fertői Porpáczy Aladár Szakgimnázium, melyben a magyar mellett német nyelven is folyik a képzés. Jó eredményeket ért el a középiskola a turisztikai és pénzügyi képzések területén.

2.3.6

Javaslatunk a két kisváros fejlesztéspolitikai együttműködésére

Fertőd és Fertőszentmiklós város már teljesen egybe épült, ezért is indokolt és célszerű településfejlesztési és gazdaságfejlesztési stratégiájuk összehangolása, a mikro térségi szerepkör együttes, koordinált ellátása.

2.3.7

Soproni Foglalkoztatási Paktum Foglalkoztatási Stratégiája

A viszonylag friss, 2017-ben készült dokumentum a térség jövőképét (2030) a következők szerint összegzi: „Dinamikusan fejlődő gazdasággal rendelkező, környezetével harmóniában élő, együttműködő Soproni járás kialakítása, mely a foglalkoztatás, továbbképzés feltételeinek biztosításával képes a munkaerő helyben tartására, ezáltal jó megélhetést és kedvező életminőséget kínál a térségben élőknek, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű rétegek re-/integrációjára.”

Átfogó célkitűzésként a foglalkoztatási helyzet és a versenyképesség javítását, a helyben elérhető munkaerő és a munkalehetőségek összehangolt fejlesztését, a foglalkoztatottság növelését határozza meg.

III.

Problémafeltárás, a térségi vállalkozások igényeinek áttekintése, gazdasági kilátásaik, kiaknázatlan gazdasági potenciálok, lehetséges húzóágazatok

3.1 Problémafeltárás, a térségi vállalkozások igényeinek áttekintése

3.1.1

Közlekedést infrastruktúra problémái

3.1.1.1

Közúti közlekedés

A közúthálózat jelenlegi állapota már jelentős gátló tényezője a gazdaság dinamikus fejlődésének. Itt nem csak Sopront, illetve a térséget az ország gyorsforgalmi úthálózatába bekapcsoló autópálya hiányáról van szó (a hiányzó mintegy 57,5 km-es Csorna-Sopron szakasz építése ez év tavaszán megkezdődik, és reményeink szerint 2022-ig elkészül), hanem a járás több száz kilométeres belső úthálózatáról is.

A Soproni Járára és az egész megyére érvényes az a megállapítás, hogy a főútvonal hálózat maximális leterheltsége mellett a mellékutak hálózata is rendkívül rossz állapotban van.

A megyei közúthálózat hossza mintegy 1600 km, melynek 50 %-án több mint 30 éve nem készült felső aszfaltréteg. Az úthálózat állapota nem csak a megye, illetve a Soproni Járás gazdasági fejlettségéhez képest rossz, hanem az ország egészéhez képest is. Egyedül Baranya megye úthálózata van rosszabb állapotban.

Az ország belseje felé vezető 84.-es és 85.-ös kétszer egysávos fő utak forgalmi terhelése lényegesen nagyobb, mint pl. az ország keleti felében lévő több autópálya szakaszé.

Ez egyrészt a mai kor viszonyaihoz képest hosszú szállítási, utazási időt eredményez, egyben rendkívül balesetveszélyes is. A kistérségen belül további közlekedési gondot okoz az is,

hogy a főutak melletti jelentős mezőgazdasági területek megközelítése nem biztosított párhuzamos mezőgazdasági utakkal (mint pl. a szomszédos ausztriai területeken), így a mezőgazdasági gépek is kénytelenek a főutakat használni, további torlódásokat okozva.

A térségen belüli települések közötti alsóbbrendű utak leromlott állapota komoly gátját képezi a térségen belüli gazdasági célú és személyforgalmi elérhetőségnek.

Álláspontunk szerint a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió jól összegzi e vonatkozásban a vállalkozások igényeit ezért idézzük: „Győr-Moson-Sopron Megye egyenletesen, dinamikusan fejlődő megye, fejlett gazdasággal, képzett munkaerővel, egyre határozottabban kiépülő intézményrendszerrel, de a fejlődési ütemet már nem követő közlekedési infrastrukturális rendszerrel bír. A megye közlekedési hálózata elmarad a megye fejlődésétől, az úthálózat erősen leterhelt, a központok elérhetősége lassult, ami akadályozza az áruk, személyek szállítását, a logisztikai kapcsolatok gyors, zökkenőmentes lebonyolítását. A megyei főútvonal-hálózat mellett a belső mellékutak állapota is kedvezőtlen, minősége erősen leromlott, ezáltal akadályozzák a gazdasági szereplők szétterülését, a kisközpontok gazdasági megélénkülését. A közlekedési hálózat a legfőbb akadálya a megye még dinamikusabb fejlődésének, így annak a folyamatos felújítása nem halasztható.”

A közlekedési infrastruktúra fejlesztésének igénye hangsúlyosan felmerült a stratégia előkészítése során rendezett workshop-okon is, mivel a résztvevők szerint annak állapota már gátja a gazdaság fejlődésének is. Fontos az M 85 autópálya mielőbbi megépítése, de emellett a járás és Sopron város belső úthálózatának fejlesztése. Szintén fejlesztendő a határon átmenő közúti kapcsolatok is.

3.1.1.2

Sopron város közlekedési állapota

A város közlekedése az elmúlt néhány év során túlszűfoltta vált, hogy az negatívan hat ki a gazdaságra, a munkába, iskolába járásra és természetesen az általános életfeltételekre.

Ennek több összetevője van: Egyrészt a város térszerkezeti adottságai, melyet röviden összefoglalva az határoz meg, hogy délről a Soproni-hegység, északról pedig a Fertő tó határolja a város térségét, így lényegében eleve csak keleti és nyugati irányból közelíthető meg a város. (Más a helyzet például Győr, vagy Szombathely esetében, melyek térbeli elhelyezkedése lehetővé teszi a minden irányból való megközelítést.

Keleti és nyugati irányból is nagyrészt egyetlen útvonalon, a 84-es főúton közelíthető meg a megyei jogú város, ami már a bemeneti szakaszokon hatalmas zsűfoltáshoz vezet, főleg azokban az időszakokban, amikor az Ausztriába munkavállalási céllal ingázók a munkahelyükre mennek, vagy onnan jönnek. Budapest, illetve Győr irányából a 84-es főút mellett a rossz műszaki állapotú és vonalvezetésű balfi út jelenthet alternatívát, továbbá a Harkán keresztüli – jelentős kerülőt jelentő – megközelítés.

Nyugati irányból gyakorlatilag szintén csak egyetlen útvonalon történhet a város megközelítése. Az Ágfalva-Schattendorf (Somfalva) határátkelőn át történő megközelítés problematikus, mivel az osztrák települések ingázók általi túlzott közlekedési leterhelése miatt reggel 5 és 8, továbbá délután 16 és 19 óra között osztrák oldalon lezárják az átkelőt. A Sopronkőhida - Sankt Margarethen (Szent Margitbánya) határátkelőn át történő megközelítés egyrészt jelentős kerülőt jelent, másrészt a határ és Sopronkőhida közötti út rossz állapotú és keskeny, szembe jövő forgalom esetén le kell húzódni a padkára.

(Megjegyezzük Ágfalva-Schattendorf esetén ugyanez a tarthatatlan helyzet áll fenn. A teljes kép érdekében hozzá kell tenni, hogy az út eredetileg a két szomszédos település összeköttetése érdekében készült, nem pedig átmenő forgalomra.)

A város belső közlekedési helyzetét is a gyakorlatilag állandósult túlszűfoltóság jellemzi. Ennek fő oka az, hogy az itteni jobb gazdasági helyzet és az ausztriai munkalehetőségek miatt tízezres nagyságrendben költöztek Sopronba az ország keleti részéből. Ők az ingázáshoz túlnyomórészt személygépkocsit használnak és ez a forgalom nyilván ráterhelődik a város belső úthálózatára is.

A város központi részén, a Lackner Kristóf utcában elhelyezkedő autóbusz pályaudvar már régen kinőtte az 1960-as években épített pályaudvart, emellett azzal is jár, hogy a távolsági autóbuszok is túlzottan terhelik a város központi részeinek úthálózatát. A buszpályaudvarnak a vasúti pályaudvar közelébe történő áttelepítése már nagyon régi kérdés, melynek megkezdése tovább már nem halasztható. A vasúti pályaudvar és a Felsőbüki Nagy Pál utca közötti beépítetlen terület erre megfelelő helyszíneként szolgál.

A város közlekedési helyzetét nehezíti az is, hogy a Győr-Sopron-Bécsúlhely-i, illetve Győr-Sopron-Ebenfurt-i vasútvonal a város központi részein halad át, és mindössze két aluljárón történhet a közúti közlekedés. (Megjegyezzük, hogy a legutóbbi évekig csupán egy közúti aluljáró volt, az 1988-ban épült Frankenburg úti aluljáró.)

Ezek a közúti közlekedési problémák természetesen nem csupán Sopron város gondjai, hanem az egész térség problémái, ide értve különösen a város agglomerációs övezetébe tartozó településeket.

Ágfalva és Harka az új önkormányzati törvény megváltozott rendelkezéseinek következményeként közös önkormányzati hivatalt tart fenn. A két településről egymáshoz átjutni azonban csak Sopronon keresztül lehet. Fertőrákosról gyakorlatilag szintén csak Sopronon keresztül lehet hazánk belső részei felé eljutni. (A Fertőrákos – Balf közötti közút rendkívül keskeny, kedvezőtlen vonalvezetésű, felülete rossz állapotú, balesetveszélyes, tehát igazi alternatívát nem jelent.)

3.1.1.3

Vasúti közlekedés

A Soproni Járáson keresztül két fontos vasúti fővonal halad a (Budapest)-Győr-Sopron 8-as, és a (Szentgotthárd)-Szombathely-Sopron 15-ös vonal. Emellett a Fertővidéki helyi érdekű vasút Fertőszentmiklós-Neusiedel am See útvonalon Ausztria irányába jelent egy kiegészítő jellegű összeköttetést.

Térségünkben a vasúti közlekedés a Győr-Sopron-Ebenfurt-i Vasút Zrt.-nek, illetve a GYSEV Cargo Zrt.-nek (korábban az egy céget alkotó GYSEV Zrt.-nek) köszönhetően országos viszonylatban mindig a legfejlettebbek közé tartozott. Az elmúlt években fontos fejlesztések valósultak meg a Sopron-Szombathely-Szentgotthárd vonalon (villamosítás, pályakorszerűsítés), a Sopron-Győr vonalon szintén folyamatos a fejlesztés, úgy a vasútvonal, mint a vasúti szerelvények tekintetében. A vasúti közlekedés fontos szerepet játszik a járás települései közötti közlekedésben is a távolsági közlekedés mellett. A gazdaság szempontjából lényeges a vasúti áruszállítás fejlettsége, Sopron dél-keleti övezetében található hazánk nyugati térgének egyik legnagyobb logisztikai bázisa, illetve a rendező pályaudvar. A soproni Logisztikai Szolgáltató Központot a GYSEV CARGO Zrt. üzemelteti, folyamatosak a fejlesztések, ezek közül az utóbbi évek egyik legnagyobb fejlesztése volt a 6.600 m²-es XII.-es raktár felépítése, de tervezik a konténerterminál bővítését is. Az éves szinten kezelt járműegységek száma mintegy 10 000, a megmozgatott árumennyiség pedig 200 000 tonna.

3.1.1.4

A vasúti közlekedés fejlesztési igénye

A vasúti közlekedés terén fő probléma, hogy az egy sínpárú Sopron-Győr vonal teljesítőképessége határára ért. Ennek a vonalnak két sínpárúra bővítése és a pálya szerkezetének felújítása szükséges annak érdekében, hogy alkalmassá váljon a 160 km/órás sebességű közlekedésre. Álláspontunk szerint a Sopron-Szombathely vonal jelenlegi állapotában alkalmas a térség teher és személy forgalmának zökkenőmentes lebonyolítására, ugyanakkor a térség szerepének felértékelése érdekében indokolt a déli irányú vasúti összeköttetést szintén két sínpárra bővíteni. Ezzel térségünkön keresztül létesülne egy fontos vasúti összeköttetés Nyugat- és Észak-Európa – Bécs irányából az Adriai tenger felé.

A Centrope régió belüli szerepkörünk vonatkozásában fontos hátrányt jelent, hogy mindeddig nem jött létre egy nyugat-magyarországi regionális közlekedési szövetség.

Az ausztriai Kelet Régió Közlekedési Szövetségnek (VOR) a GYSEV Zrt. 1994 óta tagja, de ez elsődlegesen Burgenland közlekedése szempontjából jelent előnyt.

3.2 Beruházási infrastruktúra

3.2.1

Sopron beruházási infrastruktúrájának főbb jellemzői

Sopronban nem jött létre a környező városokhoz hasonló nagyságrendű ipari park. Az un. Dél-keleti Ipari Park magánkezdeményezésekből alakult meg, az Ipari Park címet is már a működése során nyerte el. Itt működik a Soproni Logisztikai Klaszter, és maga az ipari park kitűnő példája a vállalkozások összefogásának. Az erre fordítható anyagi források korlátozott volta miatt azonban az ipari park infrastruktúrája, belső úthálózata korszerűtlen, komoly fejlesztésekre van szükség.

Az akkori önkormányzat kezdeményezésére és szervezésében létrehozni tervezett Aranyhegyi Ipari Park elhelyezkedése miatt eleve alkalmatlan volt arra, hogy ott a szomszédos nagyvárosokhoz hasonló funkciójú ipari park működjön. Mára az eredetileg ipari park céljára szánt terület túlnyomó része társasházakkal épült be, csupán néhány szolgáltatási szférába tartozó vállalkozás létesített ott telephelyet. Gyakorlatilag az egyetlen „termelőüzem” a Harrer Chocolate Kft. csokoládé manufaktúrája.

Az itt létesült inkubátorház, csupán a nevében az, lényegében a Sopron Holding Székhelye, és más fontos - a kezdő vállalkozások kategóriájába azonban egyáltalán nem tartozó - intézménynek ad helyet.

A volt szocialista nagyüzemek helyén csak nagyon korlátozott mértékben jöttek létre korszerű új vállalkozások, un. barna mezős beruházások eltérően például a szomszédos Győrtől és Szombathelytől. A volt üzemi épületek zömét magántőkéből kereskedelmi, vendéglátó, szolgáltató, járműjavító egységek, illetve raktározás céljára hasznosítják. Többségük egyáltalán nem nyújt korszerű összképet, az egykori Soproni Vasöntöde főépületei és a volt Soproni Ruhagyár városközponti elhelyezkedésű hatalmas épületegyüttese pedig évtizedek óta üresen állnak.

3.2.2

Vidéki beruházási infrastruktúra

A nagyobb vidéki településeken, így elsősorban a két kisvárosban, Fertőszentmiklóson és Fertődön lényegében biztosítottak az igényeknek megfelelő ipari, gazdasági célú területek.

Számos községben is rendelkezésre állnak gazdasági tevékenységre alkalmas területek.

3.2.3

Halaszthatatlanok a beruházási infrastruktúra-fejlesztések

A gazdasági stratégia előkészítése során tartott workshop-ok is megerősítették, hogy a város és térsége gazdasági fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy korszerű infrastruktúrával

megvalósuljon egy olyan ipari park, mely teret ad az Ipar 4.0 trendbe tartozó vállalkozások megtelepedésének, továbbá egy valódi inkubátorház, és technológiai centrum amely megadja a segítséget a komoly fejlődési potenciált magukban rejtő induló vállalkozásoknak.

(Erre vonatkozóan a kormányzati és az önkormányzati szándék és döntés megvan, így joggal bízhatunk a korábbi és jelenlegi kedvezőtlen vállalkozási keretfeltételek gyökeres megváltozásában.)

3.3 Kutatás – Fejlesztés

A hosszú távú gazdasági versenyképesség alapfeltétele a térség gazdaságának folyamatos megújulási képessége, modernizációja, a fejlesztések, az innovatív megoldások mindennapok részévé tétele.

Az Európai Unió Lisszaboni Célkitűzése az európai gazdaság globális versenyképessége érdekében a kutatási-fejlesztési ráfordítások összegének a GDP legalább 3 %-os mértékére való emelését tartja szükségesnek.

Hazánk 2016-ban elérte az 1,4 %-ot, Győr-Moson-Sopron Megyében ennél is kedvezőtlenebbül alakul ez a mutatószám. Ennek alapján a megye súlya a K + F potenciál tekintetében hazai összehasonlításban elmarad még a hazai átlagtól is, és messze elmarad gazdasági súlya által indokolt mértéktől. Álláspontunk szerint ennek egyik oka az, hogy az itt termelő, korszerű technológiát alkalmazó nagy multinacionális cégek kutatási-fejlesztési tevékenységük jelentős részét nem helyben folytatják. Másrészt, amit ennél nagyobb gondnak látunk az az, hogy a régió vállalkozásainak mintegy 70 % - a olyan hazai, kisméretű cég, amelyek részben alacsony árbevételük miatt nem tudnak megfelelő hangsúlyt helyezni a kutatás-fejlesztésre, de az erre való igény sem jelentkezik kellő mértékben tapasztalataink szerint. A térség gazdasági kilátásainak jövője érdekében ezen a helyzeten alapjaiban kell változtatni, mivel a kutatás-fejlesztés, és az innovációra fordított erőforrások jelentős növelése nélkül, nem csak az uniós átlaghoz való felzárkózás válhat kétségesse, hanem még a lemaradás is nőhet.

(Ausztria a GDP 3,76 %-ának K-F célokra fordítását célozta meg. Ha ehhez hozzá vesszük, hogy a GDP is többszöröse a hazainak, akkor sokszoros a különbség.)

A gazdasági stratégia kidolgozása kapcsán tartott workshop-okon hangsúlyosan szerepelt, hogy a Soproni Egyetem szerepkörét erősíteni kell, a tudományos kutatás és a gazdasági szereplők kapcsolatrendszerét fejleszteni tovább kell fejleszteni.

3.4 Befektetői, vállalkozói környezet

A vállalkozások körében - kormányzati ciklusoktól függetlenül - folyamatos a biztos, kiszámítható stabil makrogazdasági környezet iránti igény, a túlzott adminisztrációs elvárások csökkentése, a jogszabályi dereguláció igénye. E témakör tekintetében is szó szerint idézzük a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési koncepció megfogalmazását, mivel teljesen egybeesik a vállalkozások igényeivel:

„Az innováció és a vállalkozások fejlesztésének egyik legfontosabb feltétele a stabil jogi háttér és makrogazdasági környezet megteremtése, valamint a bürokrácia mérséklése. ... Ugyanis rövid távú döntések, napi operatív ügyek és problémák megoldására kényszerített vállalkozások nem fogják érdemben növelni kutatás-fejlesztési és innovációs ráfordításaikat, amivel veszélybe kerül Magyarország fontos vállalása, hogy 2020-ig a GDP 1,8 %-át költi majd K+F-re.”

Mivel vannak e téren is biztató jelek, bízunk benne, hogy ezen téren is egyre jobban megfelel a makrogazdasági környezet vállalkozásainknak, különös tekintettel a térség gazdaság szerkezetére jellemző mikro-, kis- és középvállalkozásokra.

3.5 Munkaerő piaci problémák, a szakember utánpótlás, szakképzés helyzete

A gazdaság munkaerő utánpótlása iránti igény biztosítása egyre nagyobb gondot okoz térségünkben. Sajnos az utóbbi években az unió többi országához és hazánk egészéhez hasonlóan folyamatos az a tendencia, hogy fokozatosan csökken az általános iskolát követően a szakképzésben továbbtanulni szándékozók száma.

Ennek egyik fő oka a demográfiai folyamatok alakulása, azaz folyamatosan csökken az általános iskolai tanulók száma. (A Soproni Tankerületi Igazgatóságához 54 iskola, illetve tagintézmény tartozik, a tanulói létszám a 2017-es év végi adatok szerint 10.800 tanuló. A teljesség érdekében meg kell jegyeznünk, hogy a Soproni Tankerület nagyobb, mint a Soproni Járás, ide tartozik még a Kapuvári Járás és a Csornai Járás egy része is.)

A demográfiai folyamatokból adódó tanulószám csökkenése érződik a gimnáziumokban is, de itt a csökkenés lényegesen kisebb mértékű, mint a szakképzésben.

A Soproni Szakképzési Centrum 6 iskolájában jelenleg összesen 3.600 - an vesznek részt a szakképzésben, a képzés színvonala, a gazdaság igényeihez való folyamatos alkalmazkodási szándék példa értékű.

A duális szakképzési rendszer keretében a Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara közreműködésével 2017 év folyamán tanuló szerződéssel 637 tanuló, együttműködési megállapodással pedig 779 tanuló volt gyakorlati képzésen 217 gyakorlati képzőhelyen. Összesen tehát 1416 tanuló sajátította el gyakorlati szakmai ismereteket a képzésre akkreditált vállalkozásoknál.

A szakember utánpótlás komoly problémát jelent térségünk vállalkozásai számára. A nyugdíjba vonulókat, és a külföldön munkát vállalókat a szakképzési rendszer hosszú távon nem tudja pótolni a Soproni Szakképzési Centrum, és a Soproni Kereskedelmi és Iparkamara minden erőfeszítése ellenére sem az általános iskolát követően szakképzésben tovább tanuló köréből.

A szakképzés lehetőségeit az országos tendenciákon túl helyi sajátosságok is befolyásolják: Jelentős a több évszázados múltra visszatekintő, magas színvonalú képzést biztosító egyházi iskolák száma. Egyre inkább teret nyer a 8 osztályos gimnázium is, így az a diák aki az általános iskola 4. osztálya után kerül be a 8 osztályos gimnáziumba, gyakorlatilag már eleve „elveszik” a középfokú szakképzés számára.

Számos Ausztriában dolgozó szülő már óvodába és általános iskolába is Ausztriába viszi gyermekét. Ők, amennyiben a szakképzésben tanulnak tovább, ezt már Ausztriában teszik.

A teljesség érdekében a fentiekhez hozzá kell tenni, hogy sajnos a felsőoktatásban résztvevők száma is jelentősen csökken az előző évekhez képest, ami főként szintén a demográfiai folyamatokra vezethető vissza.

A gazdasági stratégia kidolgozása során tartott workshopok-on hangsúlyosan felmerült, hogy a térség gazdasága fejlesztése során a mennyiség helyett kiemelt szerepet kell kapnia a magas minőségnek. A fejlődéséhez szükséges munkaerő biztosítása érdekében pedig elengedhetetlen a munkabérek növelése. Az osztrák munkabérek 70 %-át elérő bérszínvonal már bizonyára sok szakembert itthon tartana, mivel a munkavégzési céllal Ausztriába történő napi ingázás komoly teherterhel.

3.6 Turizmus, vendéglátás

A térség gazdasága egészéhez hasonlóan a turizmus és vendéglátás is komoly munkaerő gondokkal küzd.

Jelentős feladat a térség egészét átfogó turisztikai kínálat, marketing stratégia megteremtése. A térség történelmi, kulturális, természeti adottságainak összehangolt, egységes, egymásra épülő megjelenítése, pozicionálása az eddigi eredmények ellenére még tovább fejlesztendő.

Az idegenforgalmi szezonálitást csökkenteni, a járás program kínálatát növelni, a turizmus marketinget jelentősen erősíteni kell.

Fentieket egyértelműen megerősítették a gazdaságfejlesztési stratégia megalkotása során tartott workshop-ok. Ezeken felmerült az is, hogy Sopron és a Fertő táj mellett a járás turisztikailag jelenleg még nem annyira frekventált településeiben rejlő turisztikai potenciált is jobban ki kell használni (pl. vadászati turizmus, helyi termékek, hagyományőrzés).

Hangsúlyosan szerepelt az is, hogy a térség egésze turisztikai vonzerejének növelése érdekében lehetővé kell tenni, hogy a Fertő tó jelenlegi egyetlen megközelítési lehetősége mellett Hegykő térségében is ki kellene alakítani a Fertő tó megközelítési lehetőségét (természetesen a természetvédelmi szempontok figyelembe vételével).

Osztrák oldalon szinte valamennyi Fertő parti település rendelkezik a tóhoz kapcsolattal, de ha nem, akkor is a szomszédos településeken keresztül megközelíthető a tó. A Fertőrákosi Vizitelep és Hegykő, Fertőd között mintegy 30 km-es a távolság, a Sopron-Balf – Fertőrákos közötti útszakasz pedig kritikus állapotban van. Így a jelentős hegykői, fertődi stb. turisztikai programok nem egészíthetők ki a Fertő tó nyújtotta lehetőségekkel.

Ez turisztikai attraktivitást tekintve jelentős hátrány a Fertő tó környékének osztrák településeihez képest. Ellenmondásos a helyzet: Fertő tó parti településekről beszélünk, de onnan magát a tavat meg sem lehet közelíteni.

A pályázatok kapcsán igényként merült fel a következő: A pályázatok elbírálása során már eleve jelentős többlet pontszámot kapnak az ország más térségeiben lévő hátrányos helyzetű települések pályázatai. Így egy nem hátrányos település nagy hátránnyal indul, és adott esetben egy kiváló pályázat is háttérbe szorul egy hátrányos település kevésbé jó pályázatával. (A felvetett javaslat szerint megoldás lehetne a pályázati keretösszeg megosztása oly módon, hogy annak egy részére a hátrányos helyzetű települések pályázatai „versenyeznének” egymással, míg másik részére a nem hátrányos helyzetű települések.)

3.7 Mezőgazdaság

Kistérségünknek általános gazdasági potenciálja mellett rendkívül kedvező mezőgazdasági adottságai is vannak, úgy a szántóföldi növénytermelés, mint a zöldség termelés, a szőlészet és az erdőgazdálkodás terén. Ezeket egyelőre nem sikerült a lehetőségekhez képest kiaknázni, sőt több mezőgazdasági, élelmiszeripari vállalkozás megszűnt.

Álláspontunk szerint a problémák a következőkre vezethetők vissza:

3.7.1

Birtokszerkezet

A rendszerváltást követő kárpótlások során rendkívül széttagolt birtokrendszer jött létre, mivel az egybefüggő nagyüzemi parcellákat – azokat egyenként árverésre bocsátva – gyakran egyszerűen felszeletelték. A kárpótlás során olyan személyek is termőföldben kaptak jóvátételt, akiktől nem termőföldet, hanem pl. üzletet, ipari telephelyet vettek el a szocializmus időszakában, vagy éppen személyüket ért sérelem miatt kárpótolták őket. Ők eleve nem rendelkeztek mezőgazdasági ismeretekkel, de azok sem mindig voltak készek a termőföld megművelésére, akiktől annak idején termőföldet vettek el. (Elsősorban idős koruk miatt, vagy ha leszármazóik örökölték a kárpótlás során kapott földet, ők nem biztos, hogy megfelelő mezőgazdasági ismeretekkel, elhivatottsággal rendelkeztek.)

Mindezek „eredménye” az volt, hogy jelentős területek álltak és állnak megműveletlenül, főképp a Soproni Borvidék szőlőültetvényei területén. Mindemelllett a gazdaságos tevékenységhez elengedhetetlen egy optimális, lehetőség szerint összefüggő birtokméret. Ez a kárpótlások során nem igazán valósulhatott meg.

Az azóta eltelt 20-25 év alatt a mezőgazdasági területek jelentős része nagyobb mezőgazdasági vállalkozásoknál koncentrálódott, amennyiben a jogszabályi lehetőségek adottak voltak akkor adásvétel, ha nem akkor bérleti, haszonbérleti konstrukciókban. (A térség mezőgazdasági területeinek jelentős részét osztrák tulajdonú mezőgazdasági vállalkozások művelik, jó gépesítettséggel, magas szakmai színvonalon.)

3.7.2

Tőkehiány a mezőgazdaságban

A térség mezőgazdasági vállalkozásainak fejlesztését a tőkehiány hátráltatja. Korszerű, rentábilis mezőgazdasági termelés, csak magas fokú gépesítettséggel folytatható. Világjelenség, hogy a mezőgazdasági gépek és eszközök ára rendkívül jelentősen, a mezőgazdasági termények növekedési ütemét lényegesen meghaladóan nőtt.

(Egy nagy teljesítményű új traktor ára 30 millió forintnál kezdődik, kombájnok között nem ritka a 100 millió forint feletti.)

Amennyiben valamelyik termelő bér munkában szeretné elvégeztetni a szükséges munkafolyamatokat, ez egyrészt jelentősen megnöveli a költségeit, másrészt rendkívül kevés a bér munkát vállalók köre (és ők is előnyben részesítik az ausztriai munkavégzést), harmadrészt, akinek nincsen saját rendelkezése alatt álló géppark, az komoly termelési kockázatot is vállal. A szőlőültetvények vegetációs ciklusában például egy nagyobb eső után azonnali permetezés lehet szükséges a rothadás megelőzése érdekében, vagy egyébként is lisztharmat vagy peronoszpóra fertőzés megjelenésekor. Nehéz feladat ilyenkor bér munkában permetezést vállalót találni.

3.7.3

Szervezeti, szemléletbeli gátló tényezők

A rendszerváltást követően a mezőgazdasági termelőszövetkezetek, állami gazdaságok megszűntek, vagy privatizálva darabjaikra estek szét térségünkben is. Álláspontunk szerint ezeket a nagyüzemeket kifejezetten termelési szempontból értékelve (nem pedig a szövetkezetesítés politikai aspektusából tekintve) egyértelműen megállapíthatjuk, hogy az akkori kor színvonalán komoly és gazdaságos, export- és versenyképes mezőgazdasági termelést folytattak.

A mezőgazdasági termelésben a szövetkezésnek, az egyes termelők összefogásának, egyesülésének komoly hagyományai vannak Európában (itt természetesen nem az úgynevezett szocialista szövetkezeti mozgalomra gondolunk).

A közvetlenül szomszédos ausztriai területeken szövetkezetek, egyesületek fogják össze például az adott település szőlész - borászait. Gyakran közösen tartanak fenn pincészetet, közösen történik a feldolgozás, a marketing és az értékesítés.

Térségünkben az együttműködés jelei nagyon csekélyek, mindenki maga próbálkozik, ami nem egyszer teljesen gazdaságtalan (pl. egy korszerű palackozó gépsor évi egy-két nap alatt képes az adott termelő teljes évi bortermelését lepalackozni, az év egészében pedig csak amortizálódik.)

3.7.4

A Soproni Történelmi Borvidéken is érzékelhetők a szőlészeti-borászat országos gondjai

A minőségi bortermelés bekerülési költségei alatt kerülnek tömegesen forgalomba borok az országban (Csak utalunk rá: az ország 20 legnagyobb borfeldolgozó üzeme közül 13-nak nincsen egyáltalán szőlőterülete.)

A gyenge minőségű külföldi eredetű borok tartálykocsikban történő beszállítása sajnos szintén jelentős konkurenciát jelent. (80 Euro-centes kétes minőségű tömegborokkal lehetetlen árversenybe bocsátkozniuk az igényes borászoknak, mivel ez az önköltséget sem fedezi.)

Hazánkban 8500 borászati vállalkozás működik, ebből a 300 legnagyobb adja a bortermelés 75 % át. A tömegtermelés komoly konkurenciát jelent az egyediségre, hagyományok továbbvitelére, minőségre, a tájjelleg érvényesítésére törekvő kisebb borászatoknak.

(Megjegyezzük Ausztriában teljesen más a helyzet.)

Komoly gondnak tekintjük, hogy az üzletláncok helyi üzleteiben nem forgalmazznak a Soproni Borvidékről származó borokat.

Az ültetvény telepítésének költségei nagyok, és kb. 7 év mire már hasznot is hoz a telepített szőlő. (A telepítési támogatásoknak köszönhetően az utóbbi években szerencsére felgyorsultak a telepítések, de még hosszú éveket vesz igénybe, amíg a teljesen leromlott ültetvények helyére új telepítések kerülnek és az elöregedett ültetvényeken megtörténik a fajtaváltás.)

A workshop-okon felmerült, hogy jó lenne egy olyan „zászlóshajó” a borvidéken mint, pl. a Pannonhalmi Borvidék esetén a Főapátság Borászata. Mindemellett fontos lenne az összefogás, az együttműködés erősítése.

3.7.5

Nagyon korlátozott a mezőgazdasági és erdőgazdasági termékek helyi feldolgozása

A haszon nem a térségben jelentkezik, ugyanakkor itt van a termelési kockázat, és a felvásárlási árban rejlő bizonytalanság. A haszon nagy része a feldolgozás során és a kereskedelemben realizálódik, nem pedig a termelésben. Az erdőgazdálkodásban is tapasztalható, hogy a feldolgozásra alkalmas fa jelentős része olcsó nyersárúként távozik, ugyanakkor a fafeldolgozó cégek külföldről, vagy az ország más részeiből szerzik be a feldolgozott fűrészárut.

A workshop-ok is egyértelműen megerősítették, hogy a helyi termékeknek, a helyben történő feldolgozásnak nagyobb teret kell teremteni.

3.8 A közösségi ellátásra, infrastruktúrára háruló többlet terhek

A Központi Statisztikai Hivatal legfrissebb felmérése szerint hazánkban összesen 72.000 azoknak a száma akik naponta külföldre ingáznak munkavégzés céljából. Az egyes térségekre nincs külön felmérés, de valószínűsíthető, hogy tízezres azoknak a száma, akik térségünkben ingáznak napi rendszerességgel Ausztriába.

A térség egészségügyi, bölcsődei, óvodai, iskolai és szociális ellátó rendszerére jelentős többlet terheket jelent az, hogy ezeket azok az Ausztriába ingázó - nagyrészt az ország más részéről ide érkezett – személyek (és családtagjaik) is tömegesen igénybe veszik, akik nem itthon adóznak.

További megoldandó problémakörnek látjuk azt, hogy sok ezres nagyságrendben élnek a városban és környékén olyanok, akiknek sem állandó lakóhelyük, sem bejelentett tartózkodási helyük nem itt van. Bejelentkezés hiányában róluk statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. Sopron MJ Város Foglalkoztatási Stratégiája a ténylegesen a városban élők számát (hivatalosan bejelentkezettek plusz bejelentkezés nélkül itt tartózkodók) 70 – 75 ezer főre becsüli. A város környéki falvak tényleges lakossága is magasabb a hivatalosan regisztráltakénál.

A be nem jelentkezeteket a közösségi szolgáltatások egy részénél állandó lakóhelyüknél veszik figyelembe, nem pedig itt.

A workshopok-on is hangsúlyosan szerepelt, hogy a városi infrastruktúrának hatalmas többlet lehet jelent az ausztriai ingázási szándékkal térségünkbe - ezen belül is elsősorban Sopronba - települt tízezres nagyságrendű munkavállaló.

3.9 A térség vállalkozásainak gazdasági kilátásai

3.9.1

A térségben számos olyan nagyobb vállalkozás van (európai, és országos viszonylatban ezek többsége inkább csak közepesnek tekinthető), mely több évtizede gyakorlatilag töretlenül eredményesen működik. Ilyen például a Velux, a Roto Elzett, az Elzett Vasalatgyártó, a Heineken Hungária Sörgyár, a Győr-Sopron Ebenfurti Vasút, az Ikea Industry Magyarország, az UNIMAS, a Sempermed és a Semperform, az AWF, az IMS, Clemco stb.

Ezek a cégek a 2007-2008-as válságot is jól átvészelték, működésük hosszabb távon biztosított. Számos olyan nemzetközileg elismert és sikeres családi vállalkozás is van térségünkben, mely már több generáció óta sikeresen működik, így a Hirschler Üvegipari Vállalkozás, a Csonka és Fiai Üvegipari Kft.

Rajtuk kívül több sikeres családi vállalkozás tevékenykedik a gazdaság minden ágazatában. Egy részüknél azonban problémát látunk a generációváltásban, azaz kétséges, ha a vállalkozás mai vezetője nyugdíjba megy, lesz-e aki a vállalkozást tovább viszi.

3.9.2

A mikro- kis- és középvállalkozások esetében sokszor gátat szab a fejlesztéseknek, és a digitalizáció gyártási, termelési folyamatokba történő elterjesztésnek a tőkehiány, továbbá nem kevés esetben a felkészült szakemberek hiánya.

A korábbi pályázati időszakban a nagy cégekhez képest a KKV-k háttérbe szorultak, a jelenlegi pályázati ciklusban több pályázati lehetőséghez jutnak, de a kisebb cégeknél gond az előfinanszírozás és az önerő biztosítása.

3.9.3

Míg korábban a munkanélküliség jelentett problémát, jelenleg gyakorlatilag megszűnt a munkanélküliség 2017. év végi adatok szerint mintegy 1,5 %, de az álláskereső egy része is abból adódik, hogy az Ausztriában szezonális munkát végzők egy része a következő szezon idejéig bejelentkeznek. (A tartósan munkanélküliek aránya 0,1 % körül van.)

Alapvetően megváltozott tehát a helyzet: Nem a munkanélküliség a gond, hanem sokkal inkább az, hogy ma már a krónikus munkaerőhiány sokszor gátját képezi az itteni vállalkozások növekedésének.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság a Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara, továbbá a Soproni Szakképzési Centrum közreműködésével minden évben meghatározza a gazdaság munkaerő iránti igényeire tekintettel a képzési irányokat és arányokat. Ennek keretében került sor a 20 - 25 hiányszakma meghatározására is. Jelenlegi helyzetben azonban gyakorlatilag azt kell megállapítani, hogy már alig van olyan szakma amiben nincs komoly szakemberhiány.

Ezeket a szakértői megállapításokat is nagyon hangsúlyosan megerősítették a workshop-on elhangzott hozzászólások.

3.9.4

A szakemberek hiánya a lakossági és közösségi szolgáltatások terén is komoly gondot jelent. Egyértelműen megállapítható sajnós az, hogy veszélytényezőt is jelenthet egyes szakmákban a szakemberhiány. Váratlan hibák esetén szinte lehetetlen gyorsan központifűtés vagy gázszerelőt, vízszelőt vagy villanszerelőt találni.

Sajnos romlott az építőipari szakemberek körében a munkamorál. Az építőipari szolgáltatások körében dolgozó helyi szakemberek jelentős része Ausztriában vállal munkát. Az ország távolabbi részéből ide áramló szakemberek közül sokan pedig csak Ausztria felé egyfajta „ugródeszkának” tekintik a soproni munkát.

Az ismertség, a szakmai elismertség és bizalom kulcskérdés az építés, a lakás- és épületfenntartás, karbantartás terén. Az állandóan változó szakemberi kör nem tudja azt a biztonságot, minőséget nyújtani, mint a korábban évek, évtizedek óta itt tevékenykedő szakemberek.

3.9.5

A gazdaság valamennyi szektora – ipar, kereskedelem, szolgáltatások, vendéglátás, idegenforgalom – szembesül azzal a problémával, hogy Ausztria munkaerő elszívó hatása miatt nagyon nagymértékű a fluktuáció, és több ezres nagyságrendű a betöltetlen munkahely a járásban, egyre növekvő tendenciával.

A hazaihoz képest 3 - 4 szerez osztrák béreknek, és a többlet juttatásoknak (13. 14 havi bér, sokkal magasabb szociális juttatások stb.) óriási az elszívó hatása.

Ez a térség egészének gazdasági fejlődése szempontjából egy komoly veszélyforrás, bizonytalansági tényező.

Álláspontunk szerint erre egyetlen megoldás van: a térség gazdaságának modernizálása, versenyképességének, jövedelemtermelő képességének nagyon jelentős, ugrás szerű növekedése útján jelentősen növelni kell a munkabéreket. Az ausztriaihoz képest egy 70 -75 %-os bérszínvonal megállíthatná a képzett munkaerő tömeges eltávozását, ellensúlyozni tudná az Ausztriába történő ingázással kapcsolatos többlet terheket.

3.10 Jelenleg még kellően ki nem aknázott lehetőségek, térségi gazdasági potenciálok

Gazdaságfejlesztési stratégiánk lényegének, a térség gazdasága átfogó modernizálása kulcs-kérdésnek azt tartjuk, hogy miképpen tudjuk egy dinamikus fejlődés szolgálatába állítani a térségünkben rendelkezésre álló, de jelenleg még nem kellően kiaknázott lehetőségeket.

A teljesség és a részletesség igénye nélkül felsorolásszerűen számba vesszük azokat a részben még kiaknázatlan potenciálokat, melyeket hasznosítanunk kell térségünk minőségileg megújuló gazdasági fejlődése érdekében.

3.10.1

A Soproni Egyetem, a Város Önkormányzata és a gazdasági szereplők, a vállalkozások, illetve az őket összefogó, képviselő Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara intézményesített együttműködése a tudományos eredményeknek a vállalkezési szektor működésében való mind teljesebb kamatoztatása érdekében, továbbá az Egyetem oktatói-kutatói kapacitásának kamatoztatása a digitalizáció és az innováció széleskörű alkalmazásában.

3.10.2

A térség kiemelkedő történelmi, kulturális, természeti értékei, különös tekintettel a szomszédos ausztriai járásokkal közös olyan európai viszonylatban is kiemelkedő értékekre, mint a Fertő-Neusiedlersee Világörökségi terület, a Fertő-Hanság Nemzeti Park - Nationalpark Neusiedlersee Seewinkel, az egykor egy közös történelmi borvidéket alkotó Fertőtáj szőlészete, borászata és nem utolsó sorban Liszt Ferenc, Josef Haydn világhírű zeneművészet munkássága, az Eszterházy és a Széchenyi család építészeti, történelmi és szellemi öröksége.

3.10.3

A mezőgazdasági termelés kiváló adottságai, a szántóföldi gazdálkodás mellett, a nagy hagyományokkal rendelkező zöldségtermelés (Hegykő és környéke) újraélesztése, a helyi termékek helyben történő feldolgozása és forgalmazása, a Soproni Történelmi Borvidék pozicionálása a hazai és a nemzetközi piacon.

3.10.4

A határ menti elhelyezkedésből, Európa legdinamikusabban fejlődő régióinak közelségéből, a velük való hagyományos történelmi kapcsolatokból származó előnyök kiaknázása a gazdaság egésze részére

3.10.5

A felsorolt tényezőkre alapozva a térség egy vonzó, magasan pozícionált befektetési, vállalkozási övezet lehet úgy a már itt működő vállalkozások fejlődése, mint az Ipar 4.0 trendek keretében a jövőben alakuló, a digitalizációra, a tudástőkére épülő vállalkozások számára.

IV.

Stratégiai fejlesztési javaslat a térség határon átnyúló gazdaságfejlesztési súlypontjai

4.1 Időtáv

Sopron és Térsége gazdaságfejlesztési stratégiájának időtávját a Magyarország fejlesztése 2030 országgyűlési határozathoz igazodva 2030 - ban határozzuk meg azzal, hogy a célok megvalósítását haladéktalanul meg kell kezdeni, és töretlen lendülettel folytatni kell azokat az időtáv végéig, illetve a körülmények változása által indokolt módosításával azt követően is.

4.2 Sopron-Fertőtáj-Alpokalja - 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégiájának átfogó céljai

- 1. A térség gazdaságának átfogó modernizálása az Ipar 4.0 trendek mentén**
- 2. A magas színvonalú humán tudás-tőke fejlesztése, az adottságok mind teljesebb kihasználása a térség egészének fejlesztése érdekében**

3. Sopron és a Fertő-táj kiemelkedő természeti, történelmi, kulturális értékeire alapozva nemzetközileg is kiemelkedő turisztikai célponttá váljon
4. A járás vidéki településeinek fejlesztése, az életszínvonal, életminőség javítása révén a vidék megtartó erejének segítése

E célok mindegyik átfogó cél: kölcsönös előnyökön alapuló szorosabb együttműködés a szomszédos osztrák térségekkel, ennek kapcsán Sopron és Térsége megfelelően hangsúlyos pozicionálása

A gazdaságfejlesztési stratégia kidolgozása során rendezett workshop-ok is azt erősítették meg, hogy a fejlesztéseknél a térségi szemléletű gondolkodásmódot kell erősíteni.

4.2.1

A térség gazdaságának átfogó modernizálása az Ipar 4.0 trendek mentén:

- az Ipar 4.0 trend élvonalába kerülés megcélzása, együttműködésben a szomszédos osztrák térségekkel és távlatosan a Centropé régió többi területével
- a hagyományos gazdasági ágazatokban az innováció, a kutatás-fejlesztés mindennapi gyakorlattá tétele a Soproni Egyetem tudományos szellemi bázisára építve, azt továbbfejlesztve
- a térség a hazai gazdaság mellett integrálódva a jelenleg gazdaságilag sokkal fejlettebb osztrák térségekbe váljon vonzó befektetési térré, a digitális és tudás alapú vállalkozások számára

A digitális technológia, a negyedik ipari forradalom a következő években alapjaiban változtat meg minden iparágat. A rohamléptékű digitális és automatizálási fejlődés kihívások elé állítja a gazdaság egészét, nem csupán az IT iparágat.

Ezek a világgazdaság egészét érintő kihívások egyben lehetőséget is jelentenek a minőségi fejlődésre, a kiugró gazdasági teljesítményekre.

Sopron és térségének gazdasága a rendszerváltást követő időszakban a kezdeti biztató kezdeményezések ellenére az iparszerkezet változása a terén **nem járta be azt az utat, mint a környező nagy és közepes városok.** (Győr, Szombathely, Zalaegerszeg, Sárvár, Szentgotthárd, Mosonmagyaróvár stb.). Nem telepedtek be a megszűnt un. szocialista nagyvállalatok helyére olyan nagy multinacionális cégek (pl. Audi, Epcos, Delphi, LuK Savaria, Opel), melyek a térségbe hozták a magas színvonalú technológiát, korszerű termelési kultúrát.

Ezt ma már tényként kell kezelnünk, és megítélésünk szerint már nem reális ilyen sok ezer főt foglalkoztató multinacionális cégek betelepülése.

A workshopok-on kiemelték a hálózatosodás fontosságát és a klaszterek szerepének növelését.

4.2.1.1

Ennek az átfogó stratégia céljának a keretében az a koncepciónk, hogy **Sopronnak és térségének egészen egyszerűen át kell ugornia ezt a fejlődési szakaszt és az Ipar 4.0 körébe tartozó, a magas fokú digitalizációra, az automatizálásra alapuló magas minőséget és nagy hozzáadott értéket teremtő vállalkozások létrejöttét, betelepítését kell segítenünk, ösztönöznünk.**

Ma már nem a foglalkoztatási lehetőségek mennyiségi bővítése a cél, hanem a korszerű tudásra, technológiákra alapuló minőségi foglalkoztatás. Ez biztosíthatja egyrészt az itteni gazdaság ugrásszerű fejlődését, másrészt a jövedelem színvonalnak az Európai Unió átlagához való dinamikus közelítését.

Ha ezt nem lépjük meg, akkor közép- és hosszútávon rendkívül sérülékeny, bizonytalan helyzetbe kerül a térség gazdasága. Ausztria és Nyugat - Európa munkaerő és főleg magasan képzett munkaerő iránti elszívó hatása és a szakképzésben részt vevők számának demográfiai okok miatti csökkenése tovább gyengíti az itteni gazdaság növekedéséhez elengedhetetlen minőségi munkaerő kínálatot. Ezen csak egy módon lehet javítani: ha az itteni jövedelmek közelítenek az ausztriai, illetve uniós jövedelmekhez. Magasabb jövedelmet pedig csak nagyobb hozzáadott értéket produkáló gazdasággal lehet elérni.

4.2.1.2

Álláspontunk szerint ma már az sem gond, ha a jelenlegi alacsony kvalifikáltságú munkaerőt foglalkoztató és alacsony bérszínvonalat biztosító cégek áttelepülnek a térségből (ezek többsége úgysem a helyi munkaerőre alapoz) az ország keleti régióiba, vagy akár más országba, ha helyüket magas technológiai színvonalat és jövedelmezőséget biztosító cégek töltik be.

Ennek kapcsán legnagyobb feladatunk ma a közép- és felsőfokú szakképzés fejlesztésén túl, hogy a hazai IT KKV vállalkozásokat segítsük, és az IT és az Ipar 4.0 trendek mentén, alapozva a Soproni Egyetem bázisára, a térségi szereplők (egyetem, szakképzési centrum, városi önkormányzat, kamara stb.) összefogására olyan tudás- és kompetencia központot hozunk létre, mely segíti az iparágakat a digitalizáció, az automatizálás meghonosításában, az innovatív megoldásoknak a napi munka szerves részévé tételében.

4.2.1.3

Meggyőződésünk, hogy az Ipar 4.0 terén is igazán akkor lehetünk sikeresek, ha a hazaiak mellett együttműködünk a szomszédos ausztriai térségekkel, e vonatkozásban mindenk előtt Alsó-Ausztriával. A globalizálódó világpiacon nem a szomszédos európai térségek az igazi versenytársak, hanem az ún. feltörekvő (és dinamikusan felfelé is haladó) országok. Ebben a versenyben csak a hazai és a szomszédos európai régiókkal összefogva, az erőket koncentrálni lehetünk sikeresek. A világpiacon egy kistérségnyi terület nem igazán tud megjelenni. A hazánk, Ausztria, Szlovákia és Csehország legfejlettebb térségeit átfogó Centrop-e régió részeként azonban komoly esély van a sikerre, az Európai Unió átlagához történő felzárkózásra.

Pozsony és Prága térségnek rendkívül dinamikus fejlődése bizonyítja, hogy hátrányos kiinduló helyzetből is lehet nagyot előre lépni. (A Pozsonyi Régió az egy főre eső GDP alapján az unió 263 régiója közül az 5., a Prágai Régió pedig 6. leggazdagabb régiója lett. A Pozsonyi Régió / Bratislavský Kraj / az uniós átlag 188 %-a, a Prágai Régió /Praha/ 178 %-a)

4.2.2

A magas színvonalú humán tudás-tőke fejlesztése, az adottságok mind teljesebb kihasználása a térség egészének fejlődése érdekében

- a térség hagyományosan magas színvonalú és nagy hagyományokkal rendelkező oktatási rendszerére alapozva a szakképzés és a felsőoktatási képzés fejlesztése, a digitalizáció, a legkorszerűbb műszaki, technológiai ismeretek, az innovációs készség, a kreativitás és a roham léptekben változó gazdasági környezethez való alkalmazkodóképesség, az élethosszig való tanulás súlypontként történő kezelésével
- a kutatási, fejlesztési eredményeknek a térség és a környező térségek gazdaságfejlesztésének szolgálatába állítása, a kutatómunka eredményeinek gyakorlati hasznosítása a vállalkozások működésében. A Soproni Egyetem bázisára alapítva, az egyetem, Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata és a gazdaságot képviselő Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara együttműködésével, európai uniós és hazai források bevonásával határon és térségen átnyúló hatókörű **Gazdaságfejlesztési Kompetencia és Módszertani Központ** létrehozása különös tekintettel az Ipar 4.0 trendek igényeire
- a kölcsönösen előnyös együttműködés erősítése a szomszédos osztrák térségekkel a közép- és felsőfokú szakképzés, a tudományos kutatás, a gazdaságfejlesztés terén. intézményesített együttműködés kialakítása a Sopron Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara és a szomszédos osztrák gazdasági kamarák, gazdaságfejlesztési szervezetek között.

4.2.3

Sopron és a Fertő-táj kiemelkedő természeti, történelmi, kulturális értékeire alapozva nemzetközileg is kiemelkedő turisztikai célponttá váljon

- Sopron és a Fertőtáj turisztikai kínálatának koordinált, egységes fejlesztése
- az év nagy részére kiterjedő turisztikai attrakció kínálat, a szezonális jelleg mérséklése
- a gyógyvizekre alapozva az egészségturizmus pozicionálása, a turizmus speciális ágazatainak továbbfejlesztése (fogászati turizmus, „szépség iparra” épülő turizmus)
- egymást kölcsönösen erősítve turisztikai együttműködés a szomszédos osztrák térségekkel
- határozottabb, markánsabb, együttes megjelenítése a nemzetközi idegenforgalmi piacon a már jelenleg is közös értékeinknek:

Fertő-Neusiedlersee Világörökségi terület

Fertő Hanság Nemzeti Park – Nationalpark Neusiedlersee-Seewinkel

Liszt Ferenc, Joseph Haydn világhírű zeneművészeti munkássága, az Eszterházy és a Széchenyi család történelmi, építészeti és szellemi öröksége

4.2.3.1

Bőven van még fejlődési lehetőség, ha csak a statisztikai adatokat nézzük is. A Győr-Moson-Sopron Megye lakosságának alig 2/3-át elérő Burgenlandban a vendégéjszakák száma 2.914.691 volt, a Fertő-tó környéke ebből 1.435.958, ami önmagában lényegesen több, mint az egész Győr-Moson-Sopron Megye 1.073.218 vendégéjszakája.

4.2.4

A járás vidéki településeinek fejlesztése, az életszínvonal, életminőség javítása révén a vidék megtartó erejének segítése

- A kiváló termőhelyi adottságok és termelési hagyományokra építve- a szántóföldi kultúrák mellett- a zöldségtermesztés fejlesztése, a kisléptékű vidéki beruházások megvalósításának segítése alapozva a szomszédos osztrák területek kimagasló eredményeire, tapasztalataira (A Seewinkel (Fertőzúg) üvegházai. Bécs zöldségellátásának meghatározó tényezői.)

- A helyi termékek térségen belüli feldolgozásának, értékesítésének elősegítése, a helyi termék védjegy további elterjesztése, rangjának erősítése, a járás déli részében rejlő turisztikai potenciál kiaknázása (falusi turizmus, hagyományörzés, vadászati turizmus).
- Az egykor Sopron-Ruszt-Pozsony néven egy borvidéket alkotó, és mai is hasonló természeti, éghajlati adottságokkal rendelkező Soproni Borvidék és a Fertő menti és Közép-Burgenland-i borvidékek (Neusiedlersee, Neusiedlersee Hügelland-Leithaberg, Mittelburgenland) közötti kapcsolatok kölcsönösen előnyös erősítése
- A vidéki gazdaság erősítése a mezőgazdaság, turizmus és a helyi gazdaság más ágazatainak fejlesztése útján

4.3 Az átfogó gazdaságfejlesztési célok megvalósítását szolgáló részcélok

Terjedelmi okok miatt az egyes részcélokat nem az átfogó célok szerint külön-külön felsorolva határozzuk meg, tekintettel arra is, hogy a részcélok – az értelemszerű eltérésekkel – valamennyi átfogó cél szempontjából fontosak (közlekedési infrastruktúra fejlesztése, vállalkozói környezet javítása, szakember utánpótlás, vállalkozói kultúra, szemlélet javítása stb.)

A térség helyzetére tekintettel két részcelt a többieket is megelőzően **alapvető** fontosságú:

- **a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és**
- **a gazdaság munkaerő igényének hosszú távon történő biztosítás**

4.3.1

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése

4.3.1.1

Évtizedes tervek, előkészületek után idén tavasszal megkezdődik az M 85-ös gyorsforgalmi út Csorna – Sopron közötti szakaszának építése. Az 57,5 kilométer hosszú utat négy szakaszra bontva építik meg, új nyomvonalon 2 x 2 sávval, de leállósáv nélkül. A négy szakasz kivitelezése gyakorlatilag egy időben kezdődik és várhatóan 2022-ben kerülnek a forgalom részére átadásra. A Sopron-Fertőrákos csomópont és az országhatár közötti szakasz is rendelkezik már jogerős építési engedéllyel, de annak kivitelezése egy következő ütemben kezdődik meg. A tervek szerint ezzel párhuzamosan Ausztriában is megtörténik az A 3 autópálya és az országhatár közötti szakaszon a gyorsforgalmi út megépítése.

Így Sopron és térsége közvetlenül bekapcsolódik úgy a hazai, mint a nyugat-európai gyorsforgalmi úthálózatba.

4.3.1.2

A gyorsforgalmi út megépítése egyik fontos eleme a térségi elérhetőség javításának, de ezzel egyidejűleg sürgetően szükséges a járás több száz kilométer hosszú alsóbbrendű úthálózatának folyamatos, dinamikus korszerűsítése. A workshop-okon ezt egyértelműen megerősítették, fontosnak tartották továbbá a határon átmenő úthálózat fejlesztését, a szomszédos határ menti települések közötti kapcsolatok erősítése érdekében.

4.3.1.3

Az M 85-ös gyorsforgalmi út jelentősen enyhíteni fogja az átmenő forgalom átvétele révén Sopron város belső részeinek forgalmi terhelését. Hasonló kedvező változás várható az északnyugati összekötő út megépítésétől (M 85 Nyugat csomópont – Sopron délnyugati részei, illetve Ágfalva).

Mivel a városhoz viszonylag közel halad majd a gyorsforgalmi út nyomvonala, elvben az egyes városrészek közötti közlekedésben is igénybe lehet venni azt. Kérdéses azonban, hogy pl. ha a jelentős lakosságszámmal bíró Jereván lakótelepről a város délkeleti részén lévő bevásárló negyedbe kíván valaki eljutni a Sopron-Nyugat - Sopron-Kelet (vagy Sopron-Pihenőkereszt) csomópontokon át teszi-e ezt meg, vagy inkább a jelenlegihez hasonlóan a városon keresztül hald át.

Álláspontunk szerint **vizsgálni kell azokat a városon belüli közlekedésszervezési lehetőségeket, amelyek a város kritikus belső közlekedési helyzetét már a gyorsforgalmi út építése alatt is javíthatják.** A történelmi város térszerkezete nyilván komoly gátakat szab, de ezzel együtt a Város Önkormányzata és a Soproni Kereskedelmi és Iparkamra együttműködésével javasoljuk, hogy a közeli jövőben történjék meg pályázati felhívás a város belső közlekedési helyzetének javítását szolgáló elgondolásokra. (Első körben nem egy részletesen megtervezett, jelentős költségigényű pályázatra gondolunk, hanem a Soproni Egyetem, de ebben a vonatkozásban még inkább a győri Széchenyi István Egyetem Építész-, Építő- és Közlekedésmérnöki Karának oktatói, hallgatói javaslataira kellene koncentrálni. Ezekből az, ami legrealisabbnak tűnik, részleteiben kerülhetne megtervezésre egy második lépésben.)

4.3.2

Foglalkoztatás, munkaerőpiac, a középfokú és a felsőfokú szakemberképzés fejlesztése

4.3.2.1

Már nemcsak az a cél, hogy legyen munka, hanem minőségi, biztos megélhetést adó munka legyen.

Ha nem sikerül jelentős bérnövekedés, felzárkózás az uniós átlaghoz, akkor a munkaerő gondok állandósulnak.

4.3.2.2

A duális szakképzés fejlesztése, a felsőoktatási képzésben a gyakorlatorientáltság erősítése, felnőttképzés, át- és továbbképzések, az „élethosszig” való tanulás feltételeinek biztosítása, a gyorsan avuló lexikális tudás helyett a kompetenciafejlesztés, kreativitás, alkalmazkodóképesség és a digitalizációra alapuló tudás arányának növelése kulcskérdés.

4.3.2.3

A munkaerő piaci helyzet kapcsán a hazai tendenciák mellett az osztrák munkaerő piaci változásoknak a folyamatos figyelemmel kísérése is elengedhetetlen térségünkben.

Az Osztrák Szövetségi Kormány 2017 januárban elfogadta új munkaprogramját mely olyan intézkedéseket is tartalmaz, melyek minden bizonnyal lényeges hatással lehetnek hazánk nyugati határtérségének munkaerő piaci helyzetére is. Az ingázók nagyságrendjére tekintettel ez különösen jelentős hatással lesz Sopron és térségére, de az egész Nyugat-dunántúli régiót érinti, ide értve az ausztriai munkavállalási céllal az ország távolabbi térségeiből ide költözött munkavállalókat. Az előrehozott választások kapcsán ez a kérdés átmenetileg lekerült a napirendről, de az új kormány 2018. január 5.-én már fogadott el olyan intézkedést, mely az Ausztriába ingázókra a korábbiakhoz képest lényegesen kedvezőtlenebb.

Amennyiben a 2017-es programban meghatározott munkaerő piaci intézkedések ismét előtérbe kerülnek, akkor minden bizonnyal fokozatosan és jelentősen csökkenni fog a hazánkból Ausztriába ingázó munkavállalók száma.

Álláspontunk szerint ezeknek az intézkedéseknek pozitív hatásai is lehetnek a jelentős szakemberhiánnyal küzdő nyugat-dunántúli térségekre.

Várható, hogy először a kevésbé kvalifikált ingázók szorulnak ki az osztrák munkaerő piacról és jelennek meg potenciális munkavállalókként idehaza. Az ő esetükben álláspontunk szerint fel kell készülni a felnőttoktatás/ felnőttképzés keretében történő képzésükre.

A nyugati határtérség munkaerő igényének és az osztrák munkahelyekről visszatérők szakképzettségének egybeesése esetén ennek pozitív hatása lehet a gazdaság munkaerő igénye tekintetében. A kínálat és a kereslet összhangba hozása érdekében az ő esetükben is célszerű felkészülni a szükséges átképzések, továbbképzések megszervezésére.

Álláspontunk szerint a vázolt folyamatoknak nem csupán a nyugati határtérség munkaerő piaci helyzetére lehet hatása, hanem annak szociál- és társadalompolitikai következményeivel is számolnunk kell. Míg egy ausztriai fizetésből kifizethető pl. egy lakásépítési hitel 150-200 ezer forint feletti havi törlesztő részlete, addig az ausztriai munkalehetőség megszűnését követő itteni munkavállalói bérből nem. (Ha pedig átmenetileg nem tud itthon elhelyezkedni az osztrák munkaerő piacról kiszorult munkavállaló akkor még nagyobb lesz a probléma.)

Tekintettel arra, hogy az Ausztriába ingázó munkavállalók jelentős része hazánk távolabbi területéről költözött ide, az ő osztrák munkalehetőségeik korlátozása a térségünkön túlmutató problémákat jelent.

Az előre vetítendő problémák hatékony kezelésére időben fel kell készülni.

A workshopok-on felmerült, hogy ne csak Ausztria „hátszága” legyünk a szakképzett munkaerő biztosítása révén, hanem minél jobban használjuk ki térségünk javára is a magyar-osztrák határ menti együttműködésből származó lehetőségeket.

4.3.3

A befektetői környezet nagyléptékű javítása

- ipari park
- inkubátorház – technológiai központ
- vállalkozások alakulását, működését segítő szolgáltatási infrastruktúra
- a vállalkozások működése peremfeltételeinek javítása (adminisztráció, bürokrácia csökkentése,
a szolgáltatások fejlesztése)
- vállalkozásbarát környezet általánossá tétele

4.3.4

A vállalkozások működésében az innováció, a digitális és műszaki fejlesztések általános gyakorlattá tétele, a piacra jutás segítése

- vállalkozói képzések, tanácsadások általánossá tétele, pályázati tanácsadás
- a vállalkozói kultúra, szemléletmód pozitív változásának segítése
- a külföldi piacra lépés és a térségi osztrák vállalkozásokkal való hálózati együttműködés elősegítése

4.3.5

A fő célok valamennyiét átfogó cél: kölcsönös előnyökön alapuló szorosabb együttműködés a gazdaságilag kétségtelenül fejlettebb osztrák területekkel, ennek kapcsán Sopron és Térsége megfelelően hangsúlyos pozicionálása

Felhasznált irodalom:

Európai uniós dokumentumok:

Európa 2020

Területi Agenda 2020

Közös Stratégia keret

Interreg V-A Ausztria - Magyarország program

1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és területrendezésről

1999. évi CXXI. törvény a gazdasági kamarákról

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

1/2014. (I.3.) Országgyűlési határozat a Nemzeti Fejlesztés – 2030 ig terjedő programjáról

és az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról

Ágazati operatív programok:

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program

Területfejlesztési Operatív Program

Vidékfejlesztési Program

Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program

Emberi Erőforrás-fejlesztési Operatív Program

Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program

Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív program

Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió – Helyzetfeltárás 2012

Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014

Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési stratégiai és operatív Program 2014

Győr-Moson-Sopron Megyei Integrált Területi Program 2015

Sopron Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014

Sopron Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja 2015

Soproni Foglalkoztatási Paktum Foglalkoztatási Stratégiája 2017

Fertőszentmiklós Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2017

Fertőd Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2009

Alpokalja-Fertőtáj Leader Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája 2014, módosítva: 2017

Sopron-Fertőd Kistérség (12.000 példány, 112 oldal, utánnyomás + 2.000 pld.) Írta és szerkesztette: Dr. Bihari István 2008.

Alpokalja-Fertőtáj 2009, 2010, 2011, 2012. (10-10 ezer példány 44 oldal)

Írta és szerkesztette: Dr. Bihari István

A Soproni Gazdasági Régió (3.000 példány, 60 oldal) 2013

Szerkesztők: Kováts Árpád és Dr. Bihari István

Made in Sopron - Sopron és Térsége Gazdasága (3.000 példány, 52 oldal) 2014

Szerkesztők: Kováts Árpád és Dr. Bihari István

Strategie der Wirtschaftsentwicklung in Sopron und ihre Region

(Kleinregion Sopron-Fertőd/Bezirk Sopron)

Sopron - Landschaft Neusiedlersee - Alpenvorland - 2030

Traditionen– Innovation – Wettbewerbsfähigkeit für die umfassende Verbesserung der Lebensqualität

I.

Zusammenfassung des Leiters

Zukunftsbild, umfassende strategische Ziele

1.1 Zukunftsbild

Wir haben uns - an den Beschluß “Entwicklung Ungarns 2030” gerichtet - das Zeitintervall der Wirtschaft entwickelnden Strategie von Sopron und Bezirk in dem Jahr 2030 damit bestimmt, dass die Realisierung der strategischen Zielen unverzüglich einen Anfang finden soll.

In dem Herzen Europas wird die **Soproner Region** (Sopron-Fertőd Kleinregion/Bezirk Sopron - kurz: Region) eine **dynamische und moderne Kleinregion**. Sie geht in beiderseitig vorteilhaften Kooperation zusammen mit den benachbarten ungarischen und österreichischen Regionen **auf innovativen Wegen von allen Bereichen der Wirtschaft, der Bildung, der wissenschaftlichen Forschung und gesellschaftlichem Leben.**

Die Region sichert für die Einwohner langfristig stabile und voraussehbare Lebensumstände, fortlaufend vorwärtsgelendes Lebensniveau und Lebensqualität, aufgebaut auf den überdurchschnittlichen Werten der Natur, der Geschichte und der Kultur, weiterhin auf die qualifizierten Arbeitskraft und auf die, umfassend zu modernisierende Wirtschaftsstruktur.

Neben der einheimischen Wirtschaft integriert sie sich in die Wirtschaft der Region Centrepe, welche aus der Hinsicht der weltwirtschaftlichen Größe auch bedeutsam ist. Sie baut bei ihrer Entwicklung auf die daraus stammenden Möglichkeiten. Sie trägt

gleichzeitig mit ihrer Eigenartigkeit, Gegebenheit, hochqualifizierter und kreativer Humankapazität zu dem erfolgreichen, langfristigen und voraussehbaren Funktionieren dessen bei.

Sie gibt in kooperativer Arbeit mit den benachbarten Regionen - in dem Zeichen der Kontinuität und der Erneuerung - **adequate Antworten auf die neuen Herausforderungen.** In der Mitte der Unsicherheit von weltpolitischen Ereignissen strebt sie bei der Zusammenarbeit nach Erhaltung der Stabilität und der relativen Berechenbarkeit auf dem Gebiet der wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Entwicklung.

1.2 Umfassende, hauptstrategische Ziele

1.2.1

Die umfassende Modernisierung der Wirtschaft der Region entlang der Trends Industrie 4.0

- Ziel ist, in der Zusammenarbeit mit den benachbarten österreichischen Regionen und perspektivisch mit anderen Bezirken der Centropen Region, auf dem Gebiet der Industrie 4.0 in die Spitzengruppe zu kommen
- Auf die geistlichen und wissenschaftlichen Basis der Universität Sopron aufgebaut, die Innovation und die Forschung-Entwicklung in den einzelnen Wirtschaftszweigen zur alltäglichen Übung zu machen, und diesen gemäß den Ansprüchen der modernen Wirtschaft weiterzuentwickeln
- die weitere Verstärkung der Beziehungen von der Universität, von den Mitglieder der Wirtschaft und von Handels- und Industriekammer der Stadt Sopron, bzw. die **Gründung von der Zentrale der Methodik und der Kompetenz der Wirtschaftsentwicklung**
- die **Region soll ein zugkräftiges Investitionsgebiet für die digitalen und wissensbasierten Unternehmen bedeuten**, wobei sie sich - als Teil der einheimischen Wirtschaft - in den österreichischen Regionen integriert, welche zur Zeit wirtschaftlich hoch entwickelt sind

1.2.2

Entwicklung von dem niveauvollen humanen Wissenskapital, bessere Ausnutzung der Gegebenheiten um die Region und um die benachbarten Bezirke weiter zu entwickeln

- auf das traditionell niveauvollen Ausbildungssystem basierend, die Entwicklung der praxisorientierten wissenschaftlichen Forschung, der Fachausbildung in der Mittelschule und in der Hochschulbildung
- mittels gegenseitiger Kooperation die Schulungs-, Forschungs-, und Entwicklungsergebnisse in den Diensten der Soproner Region, weiterhin in den

- Diensten der Wirtschaftsentwicklung der umgehenden ungarischen und österreichischen Bezirken zu stellen; wo diese auf den Bildungen und wissenschaftlichen Forschungen der Soproner Universität beruhen
- bei der beruflichen Weiterbildung die maximale Ausnutzung der Ausbildungskapazitäten und des Fachwissens, welche in den Schulen der Soproner Fachbildungszentrale und in der Fachausbildungsinstituten der Region vorhanden sind
- Verstärkung der gegenseitigen erfolgreichen Zusammenarbeit unter der benachbarten österreichischen Regionen auf dem Gebiet der Verbreitung der innovativen Lösungen, der wissenschaftlichen Forschung und der Fachausbildung in der Mittel- und Hochschule

1.2.3

Sopron soll ein einheimisch und international herausragender touristischer Zielpunkt und zugleich ein gemütlicher, qualitativer Lebensraum sein, der auf den besonderen geschichtlichen, kulturellen und natürlichen Werte der Soproner Region basiert.

- einheitliche, koordinierte Entwicklung und Positionierung des touristischen Angebots von Sopron und von dem Neusiedler See Gebiet
- Milderung der saisonalen Art; Angebot von touristischen Attraktionen durch das Jahr
- auf den Heilquellen aufgebaut die Positionierung von Gesundheitstourismus
- einander gegenseitig stärkend, eine touristische Kooperation mit den angrenzenden österreichischen touristischen Destinationen
- die gemeinsame Werte auf den internationalen Markt des Tourismus ausdrücklicher, markanter erscheinen lassen

Weltkulturerbe Fertő-Neusiedler See Gebiet

Fertő Hanság Nemzeti Park – Nationalpark Neusiedlersee-Seewinkel

weltberühmte musikalische Tätigkeit und Arbeit von Franz Liszt und Joseph Haydn; das geschichtliche, architektonische und geistliche Erbe der Familien Eszterházy und Széchenyi

1.2.4

Entwicklung der landschaftlichen Ortschaften von der Kleinregion; durch Verbesserung des Lebensstandards und der Lebensqualität die Kräfte der Landschaft zur Beibehaltung zu unterstützen; die hervorragende Gegebenheiten der Fundorte und der Traditionen der Produktionskultur rentabel zu machen

- Verstärkung der ländlichen Wirtschaft entlang der Verbesserung der lokalen Verarbeitung der Produkte und der Verkaufskonditionen, bzw. entlang dem

- verbesserten Tourismus und der Landwirtschaft; Anreiz der Unternehmen zur Niederlassung auf dem Lande
- neben der Weiterentwicklung der Sopron - Neusiedler See Region, die schon heutzutage einen starken touristischen Potential in sich trägt, sollen die Möglichkeiten auf den südlichen Gebieten des Bezirkes besser ausgenützt werden (z.B.: Landschaftstourismus, Traditionspflege, Jagdtourismus)
 - Positionierung der Gemeinden, die zum geschichtlichen Soproner Weingebiet gehören (ähnlich wie bei den Ortschaften der Umgebung von Neusiedler See, und der sog. "Balufränkischland" in Österreich) Verstärkung des Zusammenschlusses und der Kooperation innerhalb dem Weingebiet
 - Entwicklung von dem grenzüberschreitenden Verkehrsnetzes zwischen den Nachbargemeinden

1.2.5

Um die oben angezeigte, umfassende Ziele durchzuführen

soll die Entwicklung von

- der Infrastruktur
- der Kapitalversorgung der KKV-s (KKV: kleine und mittelgroße Unternehmen)
- der Umgebung der Firmen
- der Kultur und Ansicht der Unternehmen
- der Fachausbildung in der Mittel- und auf der Hochschule
- der Beschäftigungspolitik

verwirklicht werden.

1.3 Konkreter und allgemeiner Ziel der Strategiebildung

Der **Ziel** der Vorbereitung dieser Wirtschaft entwickelnden Strategie **ist der Beitrag zur Ausarbeitung von der gemeinsamen wirtschaftlichen Strategie des österreich-ungarischen Grenzgebietes** innerhalb dem Regionet-Competitive Projektrahmen, welcher in dem INTERREG V-A Österreich-Ungarn Programm realisiert.

Der Hauptinhalt dessen gibt die "Zusammenfassung des Leiters", welche die Wirtschaft entwickelnde Strategie der Projektgebiete von ungarischen und österreichischen Regionen beinhaltet. Die Dokumentation wird auf beiden Sprachen übersetzt. Aus diesem Grund ist dieser Kapitel länger als gewohnt. Dieser Abschnitt versucht die in der Strategie detailliert ausgeführten Themenkreise zu umfassen.

Die gemeinsame Strategie, auf der sich die ganze österreich-ungarische wirtschaftliche Zusammenarbeit vom Projektgebiet beruht, setzt sich aus den Teilstrategien zusammen.

bezüglich den ganzen Wirtschaftsentwicklung des Soproner Bezirkes (Sopron-Fertőd Kleinregion) gibt die Wirtschaft entwickelnde Strategie der Region neben diesem Ziel eine **selbstständig entsprechende Grundlage und Richtlinie auch**.

1.4 Ausgangspunkte, Ausarbeitung der Wirtschaft entwickelnde Strategie, bzw. maßgebende Aspekte bei der Verwirklichung

1.4.1

Der tatsächliche, **letzte Ziel** von der Wirtschaft entwickelnden Strategie ist die Verbesserung des Lebens der Einwohner; **Verbessern der Lebensqualität und des Lebensniveaus** gegenüber der Steigerung von dem Wirtschaftsindex, oder der Erhöhung der wirtschaftlichen Konkurrenzfähigkeit.

Diese zwei Punkte sind nur Teilziele von dem eigentlichen, wirklichen Ziel, die neben dem Schutz der Naturwerte, neben der nachhaltigen Entwicklung und der rationalen Ökonomie der Humankräften verwirklicht werden sollen.

1.4.2

Die Zunahme der wirtschaftlichen Leistungsfähigkeit ist die Grundlage auch von alles anderen. Wenn die Wirtschaft gut läuft, dann kann mehr in die Entwicklung von dem Gesundheitswesen, der Bildung, der Sozialpolitik, der Infrastruktur und der öffentlichen Dienstleistungen investiert werden. Wenn es in der Wirtschaft Probleme vorhanden sind, dann verhindert das Geldmangel die Entwicklungsziele von allen weiteren Gebieten.

1.4.3

Innovation verstehen wir in der breitesten Sinne: sie soll das Denken und das Tun, welche sich auf die Innovation der Wirtschaft beziehen, auch beinhalten.

Anstatt das Wort "Innovation" - oft als ein Schlüsselwort - zu wiederholen, sollen **innovative Lösungen**, als organische Teile von dem Funktionieren der Systemen **verwendet werden: neben den Bereichen des Wirtschaftslebens, auch in der Bildung, im Unterrichtswesen, in der wissenschaftlichen Forschung, in dem Betrieb des Institutionensystems und auf allen Gebieten des gesellschaftlichen Lebens.**

1.4.4

Die geographische Lage und Gegebenheiten von Sopron und seinem Bezirk **bieten eine Möglichkeit für den viel dynamischeren wirtschaftlichen Aufstieg.** Die Beziehungen zu den benachbarten österreichischen Regionen hatten, neben der Wichtigkeit der einheimischen Kontakte, immer eine große Bedeutung bei der wirtschaftlichen Entwicklung der Region gehabt.

Die von den benachbarten österreichischen Regionen, durch gegenseitig vorteilhaften Kooperation dargebotene Möglichkeiten sollen in der Zukunft besser wahrgenommen

werden. Diese konkurrenzfähigere Nachbarregionen sind aus der Hinsicht der Ökonomie auf eine viel höhere Entwicklungsstufe und haben sich schon in die europäische- und in die Weltwirtschaft besser integriert.

1.4.5

Aus der Hinsicht der wirtschaftlichen Entwicklung der Region **sollten folgende Aspekte eine erhöhte Bedeutung bekommen:**

- eine umfassende Qualitätserneuerung von der Struktur der Industrie mit Bezugnahme auf die Herausforderungen der Industrie 4.0
 - der Tourismus, welcher einen bedeutsamen Entwicklungspotential in sich trägt
 - die Entwicklung der Verkehrsinfrastruktur, die vergleichend mit der derzeitigen Entwicklungsstufe der Wirtschaft im Verzug ist
 - Sicherung der Ansprüche der fortgeschrittenen Wirtschaftskräfte, darunter die Entwicklung der Fachausbildung auf Hochschulen/Universitäten und in der Mittelschule
-
- die Beziehung zwischen der Ökonomie und der Ausbildung, bzw. wissenschaftlicher Forschungsarbeit
 - Verbesserung der operativen Rahmenbedingungen von dem KKV
 - Förderung der landschaftlichen Regionen

1.4.6

Trotz den positiven Perspektiven in den Anfangsjahren nach der Regimewechsel, haben sich in Sopron - an den Stelle der sich auflösenden Industrie - keine moderne multinationale Firmen Niederlassungen gegründet, wie in der Nahe liegenden Großstädten. z.B. Győr/Raab und Szombathely/Steinamanger, oder aber wie in der Kleinstädten Mosonmagyaróvár oder Sárvár.

Diese Entwicklungsphase ist praktisch aus der Wirtschaftsgeschichte von der Stadt und der Region einfach ausgeblieben.

Die Interpretation dessen Gründen gehört nicht zu den Aufgaben dieser Strategie. Es wurde nur als Tatsache erwähnt.

Die geschichtliche Erfahrungen zeigen aber, dass die **Regionen, die eine Entwicklungsphase einfach ausgelassen haben**, eine sprunghafte Entwicklung durchführen konnten. So haben diese Regionen **die Grundsteine ihrer Zukunft in die modernste Richtung niederlegt**. So sollen die industriellen Entwicklungen "Industrie 4.0," unterstützt und durchgeführt werden, wobei die Entwicklung auf die Digitalisation, auf die Automatisierung, und auf den gewinnbringenden Einsatz des Wissenskapitals aufgebaut wird.

1.5 Die wichtigsten Gegebenheiten und Hauptmerkmale von Sopron und der Region

Der Bezirk Sopron gehört aus dem Gesichtspunkt der Flächengröße, der Einwohnerzahl, der Möglichkeiten und besonders in der Hinsicht der kulturellen- und Naturwerten zu den bedeutendsten Gebieten Ungarns.

1.5.1

Lage, Siedlungsstruktur, Bevölkerungsdichte, demographische Prozesse

Die Entfernung beträgt zwischen Sopron und Budapest 220 Km, Győr 90 Km, Wien 60 Km, Eisenstadt 20 Km, Bratislava/Pressburg 85 Km.

Der Bezirk Sopron liegt in der westlichsten Region Ungarns, in dem westlichen Drittel von Komitat Győr-Moson-Sopron, direkt an der Grenze zu Österreich. Südlich begrenzt Komitat Vas, genauer die Bezirke Kőszeg und Sárvár. Am Osten grenzt der Bezirk von Kapuvár, am Westen der Bezirk Mattersburg und Bezirk Oberpullendorf, Regionen von Burgenland. Bezirk Eisenstadt und Neusiedler See begrenzen das Gebiet von Norden. Die besondere Lage von Sopron kennzeichnet, dass der größere Teil der Region - in einem Raum von 30 Km - sich in Österreich befindet.

Die Flächenausdehnung des Bezirkes Sopron beträgt 870 Quadratkilometer, die Einwohnerzahl liegt um 100.000. Davon ist der Gesamtzahl der Einwohner der Stadt Sopron um 63.500, von der Stadt Fertőszentmiklós 3.800, von Stadt Fertőd 3.400. Die übrig gebliebenen 30.000 Einwohner verteilen sich unter den 36 Ortschaften des Bezirkes.

10 Gemeinden des Bezirkes gehören zu den gemeinsamen Österreich-Ungarischen Welterbe Gebiet. Der Nationalpark Fertő-Neusiedler See bildet praktisch eine Einheit.

Auf dem Grenzgebiet ist die Zahl der gemeinsamen kulturellen, geistlichen, natürlichen und geschichtlichen Werten, die verbindend sind viel höher, als die Zahl von den scheidenden. Sopron und Seewinkel haben immer die Rolle einer Brücke zwischen Ungarn und Österreich gespielt.

Es sind zur Zeit 14.730 Unternehmen in dem Bezirk registriert. Die Zahl von der effektiv funktionierenden Firmen beträgt 6.350, wovon 77% in dem Dienstleistungssektor tätig ist.

Die Wirtschaftsstruktur der Region charakterisiert das Anwesendsein von den mikro-, klein-, und mittelgroßen Unternehmen.

Hauptkennzeichen von dem Arbeitsmarkt ist, dass die Situation sich - vergleichend zu den vorigen Jahren - im Grunde genommen verändert hat. **Heutzutage bedeutet nicht die Arbeitslosigkeit das Problem** - das war in diesem Gegend früher auch nicht beeinflussend. **Die elementare Schwierigkeit bedeutet jetzt der Mangel von den Fachkräften, der sich drastisch zugenommen hat. Dieser Mangel verhindert schon oft den Anstieg der Firmen.**

Die institutionelle Voraussetzungen der Ausbildung, im Bezug auf den bunten Palette der Berufen, sind in den Schulen der Fachausbildungszentrale Sopron, bzw. in den Instituten für Berufsausbildung im Bezirk vor Ort vorhanden. Bezüglich der höheren Ausbildungsstufen sind diese an der Universität Sopron zu finden.

Als Ergebnis der demographischen Prozessen ist der Zahl der Bewerber an den Fachausbildungen zu wenig, um die langfristige Bedürfnisse der Wirtschaft bzgl. den Fachkräften sichern zu können.

1.6 Methode und breitere Zusammenhänge der Verfertigung von der Wirtschaftsstrategie

Der Hauptziel unserer Wirtschaftsstrategie ist, im Rahmen des Projektes Regionet Competitive, die Gründung der wirtschaftlichen Kooperation von den Kleinregionen Ungarns und Österreichs.

Wir sind bemüht die tatsächlichen Schwerpunkte der Entwicklung der Region und der zukünftigen Zusammenarbeit vom Grenzgebiet zu definieren. Wir erzielen mit Absicht keine Dokumentation von mehreren Hundert Seiten.

Die schon gewohnte SWOT Analyse und "Zielbaum", welche alle Vorteile und Nachteile aufzählen, gehören auch nicht zu unserer Strategie.

Wir bauen bei unserer Verfahrungsweise auf realen, sachlichen Grundsteine. Wir sind an der Meinung, dass **die Möglichkeiten und nicht die Wünsche den Ausgangspunkt bestimmen** sollen. Wir möchten aus den hervorragenden **Gegebenheiten und teilweise noch ungenützten Optionen des Raumes das Maximum herausholen**, bzw. dazu möchten wir relativ kurze und eindeutige Entwicklungsalternativen gestalten.

In dem zweiten Kapitel und in dem Literaturverzeichnis ausgeführten lokalen Dokumenten hinüber haben wir die Wirtschaft entwickelnde strategische Zielsetzungen der begrenzenden österreichischen Regionen interpretiert und wir ziehen diese in Betracht. So beachten wir die relevanten Strategien von Burgenland, Nieder-Österreich, Steiermark und Wien. Bei dem Hervorheben des Hauptteiles waren wir bemüht eine Lehre daraus zu ziehen. Zu den einheimischen mehrere hundert Seiten umfassende Dokumentationen gegenüber beträgt die bündige wirtschaftliche Strategie von Nieder-Österreich 20 Seiten; die Innovationsstrategie von Wien besteht aus 29 Seiten. Wir möchten eher diese Methoden folgen und das Rahmensystem der Verwirklichung von dem Projekt gibt ebenso dafür eine Richtlinie.

Die Workshops, die das Layout der Strategie der Wirtschaftsentwicklung erörtern, haben auch die Ausarbeitung von einer Strategie bestätigt, die kurz und bündig die Schlüsselfragen der Wirtschaftsentwicklung umfasst und dazu Leitfaden bietet. Wir strebten danach diese Aspekte zu erfüllen.